

Nordiska rådets svenska delegations berättelse angående verksamheten under år 2005

Nordiska rådets svenska delegation får härmed överlämna bifogade berättelse angående sin verksamhet under 2005 och planering för 2006. Berättelsen innehåller en redogörelse för rådets 57:e session den 25–27 oktober samt en översikt över rådets övriga verksamhet under året.

Stockholm den 9 mars 2006

Gabriel Romanus

Eva Smekal

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1 Inledning.....	3
2 Sveriges delegation.....	10
3 Dialog med de nordiska talmännen	14
4 Ett Norden utan gränshinder.....	16
5 Ny nordisk kulturpolitik	21
6 Samarbetet i nordområdena	24
7 Gemensamt möte med Baltiska församlingen i Pärnu den 28–29 april 2005	27
8 Nordiska rådets 57:e session i Reykjavik den 25–27 oktober 2005.....	31
9 Presidiet, utskotten och kontrollkommittén	37
10 Östersjösamarbete	57
11 Arktiskt samarbete.....	60
<i>Bilaga 1</i>	
Nordiska rådets svenska delegation 2005	62
<i>Bilaga 2</i>	
Fremstillinger og rekommandasjoner, interne vedtak 2005.....	64
<i>Bilaga 3</i>	
Baltiska Församlingens och Nordiska Rådets femte gemensamma möte 28–29 april 2005 i Pärnu.....	81
<i>Bilaga 4</i>	
Konferensresolution	83
<i>Bilaga 5</i>	
Program för Nordiska rådets arbete 2006	87
<i>Bilaga 6</i>	
Nordisk Råds budgetramme for 2006.....	91

1 Inledning

Det nordiska samarbetet

Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet bedriver ett omfattande regionalt samarbete i Europa. Det politiska samarbetet bygger på gemensamma värderingar och en vilja att uppnå resultat som bidrar till en dynamisk utveckling och ökar Nordens kompetens och konkurrenskraft.

Det nordiska samarbetet har en stark folklig förankring med djupa rötter genom århundraden av gemensam historia, kulturella traditioner, geografiskt läge uppe i norr, likartade levnadsvillkor och samhällsutveckling. Samarbetet syftar till att öka gemenskapen mellan de nordiska länderna och deras befolkningar. Särskilt viktigt är att undanröja olika former av gränshinder som försvårar den fria rörligheten i Norden.

EU:s utvidgning är en utmaning för det nordiska samarbetet att fördjupa den interna nordiska dialogen om internationella och särskilt europeiska frågor. I en globaliserad ekonomi kan Norden utveckla ett tätare inre samarbete och underlätta för individer och verksamheter att röra sig mellan länderna.

Det nordiska samarbetet omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt tre självstyrande områden – Färöarna, Grönland och Åland. Nordiska rådet inrättades 1952 och Nordiska ministerrådet 1971. Den grundläggande ramen för samarbetet är Helsingforsavtalet från 1962. Nordiska rådet har 87 medlemmar valda av respektive parlament.

Det nordiska parlamentariska samarbetet syftar till att främja politisk, kulturell, ekonomisk, miljömässig, social och annan utveckling i Norden och norra Europa. Nordiska rådet utövar parlamentarisk kontroll i förhållande till Nordiska ministerrådet och behandlar och uttalar sig om de förslag ministerrådet framlägger inför rådet. På den årliga sessionen antas rekommendationer som riktar sig till Nordiska ministerrådet eller de nordiska ländernas regeringar. Rådet kontrollerar också att regeringarna genomför de av rådet antagna rekommendationerna.

I Nordiska ministerrådet möts representanter för de nordiska ländernas regeringar för politiska diskussioner och beslut i olika nordiska samarbetsfrågor. En del av ministerrådets initiativ tas genom ministerrådsförslag till Nordiska rådet. Beslut i ministerrådet måste vara enhälliga eftersom samarbetet är mellanstatligt och inte överstatligt. I vissa fall måste besluten dessutom godkännas av respektive lands parlament. Ett särskilt ansvar för de nordiska frågorna har respektive lands nordiska samarbetsminister. Det yttersta ansvaret för regeringarnas samarbete har de nordiska statsministrarna.

Vid Nordiska rådets årliga session möts parlamentariker och ett stort antal regeringsrepresentanter i dialog om nordiska frågor.

Dagordningen för Norden

Parlamentarikerna i Nordiska rådet beslutar på den årliga sessionen om vilka frågor som skall prioriteras. Varje år utarbetas ett arbetsprogram för rådets verksamhet. Rådet skall vara initiativtagare och pådrivare i angelägna frågor. Under senare år har rådet prioriterat att arbeta för att avlägsna gränshinder, stärka Norden i Europa, medverka till brobygge mellan EU/EES och Ryssland samt stödja en hållbar utveckling i Arktis, Barents och Västnorden.

De dagsaktuella politiska prioriteringarna för Nordiska ministerrådet framgår av det s.k. ordförandeskapsprogrammet. Det land som har ordförandeskapet i ministerrådet utformar ett handlingsprogram för sitt år, och landets statsminister presenterar detta på rådets årliga session. Rådets parlamentariker ges därmed möjlighet att ge sin syn på handlingsprogrammet. Viktiga frågor som ministerrådet presenterat under de senaste åren är åtgärder mot gränshinder, åtgärder för att främja forskning och innovation samt för att värna om den nordiska miljön och kulturen.

Samstämmigheten mellan Nordiska ministerrådets och Nordiska rådets prioriteringar är ofta mycket stor.

Samarbetet under 2005

Nya samarbetsprogram, modernisering av organisationen och lättnader för nordbornas rörlighet i Norden är några av resultaten av det nordiska samarbetet 2005.

Nordiskt samarbete i tiden

Moderniseringen av Nordiska ministerrådet innebär bl.a. att det från år 2006 finns elva ministerråd i stället för arton. Några ministerråd har slagits ihop och några ministerråds arbetsuppgifter har tagits över av kvarvarande ministerråd. Avsikten är att få till stånd en ökad grad av fokusering av samarbetet.

Även det nordiska kultursamarbetet har präglats av moderniseringsarbete under 2005 i syfte att skapa ett samarbete som är mer flexibelt och öppet för nya arbetsformer.

Nordiska rådet har fört diskussioner om reformering av samarbetet, främst med de nordiska parlamentens talmän, om en bättre nationell förankring av det nordiska samarbetet. De nationella fackutskottens roll i detta samarbete och tidpunkten för rådets sessioner är frågor som varit föremål för dialog.

Norden som brobyggare

Viktiga steg för Nordens roll som brobyggare med Ryssland men också med andra ”grannar” har tagits under 2005.

Samarbetet med Estland, Lettland och Litauen som likvärdiga partner konsoliderades under året. Informationskontoren i de tre baltiska länderna fick en ny inriktning och omvandlades till ministerrådskontor.

Nordiska rådet och Baltiska församlingen höll sitt femte gemensamma möte och beslöt att inleda ett mer utskottsbaseerat samarbete fokuserat på sakfrågor. Ett resultat av mötet är antagandet av ett gemensamt arbetsprogram.

Samarbetet med Ryssland sattes i fokus och ett nytt program antogs av både Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet. Det nya Rysslandsprogrammet satsar på demokratiutveckling, gränsöverskridande samarbete, forskning och innovation, IT-samarbete, social- och hälsofrågor samt miljösamarbete. För att programmet skall kunna genomföras på ett bra sätt har från ryskt håll framförts önskemål om att utveckla ett rysk-nordiskt partnerskap.

Genom beslut att stödja exiluniversitetet European Humanities i Vilnius kom också frågan om stöd till demokratiseringsprocessen i Vitryssland upp på den nordiska dagordningen.

Nya samarbetsprogram

På sessionen i Reykjavik antogs ett nytt näringspolitiskt samarbetsprogram, nytt samarbetsprogram för jämställdhet, ett handlingsprogram om design för alla och förslag till åtgärder för att stödja offren för trafficking.

Det nya samarbetsprogrammet för jämställdhet "Med fokus på kön är målet ett jämställt samhälle" tas teman som kön och makt och kön och ungdom upp till behandling. Den nordiska jämställdheten, som kan vara en förebild i världen, är ständigt föremål för diskussion i det nordiska samarbetet. Under året har Nordiska rådet antagit en jämställdhetsplan för sitt eget arbete, och i ministerrådet finns klara riktlinjer för fördelningen av kvinnor och män i nordiska samarbetsorgan.

Forskning, ett arktiskt universitet, klimatförändringar, miljögifter och ursprungsbefolkningens situation ingår i ett nytt nordiskt samarbetsprogram för Arktis.

Gränshindersarbete

Näringslivets gränshinder uppmärksammades särskilt under det gångna året. Ett virtuellt skattekontor etablerades under 2005 efter ett svenskt initiativ. Vidare etablerades en digital arbetsförmedling i Öresund och en näringsportal.

Den tidigare statsministern Poul Schlüter presenterade vid sessionen en rapport "Én arbetsplats ét hjemmemarked" en fortsättning i arbetet för att begränsa gränshinder i Norden. Arbetet med att följa upp denna rapport kommer att ha hög prioritet under 2006.

Växt och välfärd

Under sessionen presenterades rapporten "Norden som global vinderregion". Rapporten konstaterar att nordiska värderingar och välfärdsmodellen som

grund för Nordens tätposition i den globala konkurrensen behöver understödjas av åtgärder för bättre mobilitet och gemensamma satsningar på forskning och innovation. Rapporten som kan ge bidrag till den nordiska konkurrenskraften kommer att behandlas under 2006.

Hållbart Norden

Nya handlingsprogram för miljö och energi, satsningar på en sund kosthållning för att bekämpa fetma och livsstilssjukdomar, marin forskning, kustfiskets framtid och EU:s kemikaliedirektiv är delar i strategin för ett hållbart Norden som särskilt uppmärksammats under 2005.

Handlingsplanen för det nordiska energisamarbetet slår fast att det nordiska samarbetet aktivt skall bidra till utformningen av energipolitiken i Norden och Europa.

De nordiska parlamentarikerna har under året uttalat starkt stöd för EU:s nya kemikaliereform Reach och för att påskynda arbetet med den internationella kemikaliestrategin SAICM.

Kultur i Norden

Kultursamarbetets reformering innebär att nio av samarbetets tjugo kommittéer läggs ned, men deras funktioner kommer att vidareföras på annat sätt i den nya strukturen. Reformen skall frigöra medel för stöd till en bredare utväxling av konstnärer och konst mellan länderna och skapa möjligheter till nya satsningar och program.

En stor skandinavisk designutställning har under 2005 visats på olika håll i världen, och ett nytt nordiskt kulturpris har inrättats – Nordiska rådets filmpris. Priset tilldelades filmen ”Drabet”, en film om det danska klassamhället.

Satsningen på en gemensam nordisk paviljong på världsutställningen i Japan – Expo 2005 – blev framgångsrik och många kulturarbetare och artister bidrog med inslag om jämställdhet, forskning och innovation.

Samarbetet under 2006

Nordiska rådet kommer att hålla tre rådsmöten under 2006 samt en session i Köpenhamn i månadskiftet oktober/november. Presidentskapet innehas av Danmark under 2006. Nordiska rådets arbetsprogram för 2006 framgår av bilaga 5.

För att uppnå de uppsatta målen för verksamheten är det viktigt att rådsmedlemmarnas nationella utskottstillhörighet med de kontaktnät och erfarenheter detta innebär tas till vara i största möjliga utsträckning också i rådets arbete.

Rådet strävar efter att få till stånd en jämn könsfördelning i alla sina aktiviteter.

Ett gränslöst Norden

Att avlägsna gränshindren och vidareutveckla samarbetet mellan de nordiska länderna är en av rådets kärnfrågor. Den är av grundläggande betydelse för det nordiska samarbetets trovärdighet.

Nordiska rådet kommer under året att följa upp Nordiska ministerrådets arbete med att avskaffa gränshinder och följa upp sin egen handlingsplan för detta arbete. Särskilda åtgärder kommer att vidtas under året för att de gränshinder som redan är identifierade skall få en lösning.

Poul Schlüter, särskild gränshindersamordnare, avslutade sitt arbete vid sessionen 2005 och redovisade att det fortsatt finns många gränshinder att riva. Några som vi kommer att sätta särskilt fokus på under 2006 är förtidspensioner, dubbelbeskattningen av pensioner, bankavgifter, ställningen för tredjelandsmedborgare, studeranderabatt på transporter och telefonavgifter.

Vidareutveckling av det nordiska samarbetet

En levande organisation måste ständigt vara under förändring för att möta utmaningar såväl inom som utanför den egna organisationen. Under år 2005 har en dialog förts mellan rådet och de nationella parlamentens talmän om arbetsmetoder, roll och nationell förankring.

Under 2006 kommer resultatet av de förda diskussionerna att realiseras. Årliga möten mellan de nordiska talmännen och rådets presidium där det årliga arbetsprogrammet och budgeten för samarbetet finns på dagordningen planeras.

Arbetet med att öka förankringen av det nordiska samarbetet i parlamenten fortsätter genom att få till stånd en bättre "personunion" mellan utskott i rådet och i nationellt parlament. Vidare planeras möten med deltagande från såväl rådets utskott som de nationella parlamentens utskott där aktuella politikområden, som man i förväg gemensamt kommit överens om, diskuteras. Beroende på vilket aktuellt politiskt tema som diskuteras kan också i förekommande fall representanter för Baltiska församlingens utskott och de tre baltiska ländernas parlamentsutskott inviteras.

Rådet vill också utveckla sessionen till ett nordiskt toppmöte med deltagande av stats- och utrikesministrar och partiledare i de nordiska länderna. Generaldebatten i Nordiska rådet öppnas för andra parlamentariker än de som sitter i Nordiska rådet.

Nordiska rådet kommer också att intensifiera sitt samarbete med andra partner som Föreningarna Nordens Förbund, Västnordiska rådet och Ungdomens Nordiska Råd.

Utskottens arbete

Avsikten med ett årligt arbetsprogram är att åstadkomma en fokusering på ett mindre antal aktuella frågeställningar och aktiviteter.

Miljö- och naturresursutskottet kommer under 2006 att fokusera på åtgärder mot övergödningen av Östersjön och tillstånden i haven och vattenmiljö-

erna i bredare perspektiv. EU:s arbete med en europeisk maritim strategi kommer att uppmärksammas speciellt liksom frågan om radioaktivt avfall.

Medborgar- och konsumentutskottet kommer under 2006 att ägna stor uppmärksamhet åt frågor som berör organiserad kriminalitet och jämställdhet och här särskilt i syfte att bekämpa alla former av människohandel med särskilt fokus på trafficking för sexuella ändamål. Hotet mot den personliga integriteten i samband med bekämpandet av terrorism kommer också att aktualiseras.

Näringsutskottet kommer under 2006 att fortsätta sitt arbete med frågor som rör utflyttning av verksamheter. Likaså kommer gränshinder i näringslivet att vara ett centralt tema. Andra frågeställningar är infrastrukturen i Norden, och särskilt då i våra utkantsområden, och klimatförändringarnas påverkan på näringslivet i Norden.

Välfärdsutskottet skall under 2006 granska den nordiska psykiatriska vården bl.a. genom en konferens som kan ge erfarenhetsutbyte om nationella satsningar. För att säkra välfärden på sikt vill utskottet också undersöka hur den nordiska välfärdsmodellen kan kombinera en åldrande befolkning med en föränderlig samhällsstruktur. Utskottet kommer också att fokusera på den nordiska folkhälsan.

Kultur- och utbildningsutskottet kommer under 2006 att ägna särskild uppmärksamhet åt de nordiska språken och den nordiska språkförståelsen. Nordiska ministerrådets förslag till ny form och struktur för det nordiska kultursamarbetet kommer också att följas med stor uppmärksamhet.

Internationellt samarbete

Många organisationer är verksamma i Nordens närområden. Det är angeläget att verka för en koordinering så att den samlade effekten av detta arbete blir så effektivt som möjligt.

I norr har Arktis- och Barentssamarbetet stor betydelse för regionen. Nordiska rådet strävar efter att via sina representanter driva frågor som är aktuella i rådet i dessa forum.

I öster samarbetar Nordiska rådet med Baltiska församlingen. I stället för stora gemensamma möten för hela församlingen kommer de två församlingarnas utskott att samarbeta om konkreta sakfrågor och gemensamma politiska initiativ kan bli aktuella. Viktiga samarbetsfrågor under det kommande året är kampen mot människohandel och åtgärder för att komma till rätta med Östersjöns övergödning.

Nordiska rådet kommer under året att verka för en fördjupning av samarbetet kring Östersjön. Den permanenta parlamentariska kommittén har fått förstärkt mandat och förstärkt sammansättningen genom deltagande från Tysklands riksdag och Europaparlamentet. Även här är miljön i Östersjön en prioriterad fråga.

Rådet skall också vidareutveckla sitt samarbete med Ryssland, både med Statsduman och Federationsrådet samt med Nordvästra Rysslands parlamen-

tariska sammanslutning. Samarbetet med Ryssland sker också inom ramen för Östersjösamarbetet.

Det norska ordförandeskapets prioriteringar

Det norska ordförandeskapsprogrammet i Nordiska ministerrådet år 2006 rubriceras ”Det nye Norden: Fornylse og samarbeid i Nord-Europa”. Huvudprioriteringarna är samarbete i Europas nordområden, den nordiska välfärdsmodellen och kunskap och förnyelse.

Det nordiska samarbetets budget

Nordiska ministerrådets årliga budget är ca 800 miljoner danska kronor. Pengarna skall användas till det samarbete länderna enats om på olika områden.

Ministerrådet beslutar om budgetramen medan Nordiska rådet enligt Helsingforsavtalet kan påverka innehållet i budgeten. Ministerrådet skall, om inte särskilda skäl föreligger, genomföra de förslag till ändringar inom budgetramen som föreslås av Nordiska rådet.

De nordiska länderna bidrar till finansieringen av samarbetet enligt en fördelningsnyckel som gör bidraget proportionellt mot varje lands bruttonationalprodukt. Sveriges andel i den nordiska budgeten utgör för 2006 32,4 %. Slår man ut kostnaden för det officiella nordiska samarbetet på alla invånare i Norden så kostar det ca 33 danska kronor per invånare och år.

Nordiska rådets budget uppgår till ca 30 miljoner danska kronor, som framgår av bilaga 6.

Pengarna används till rådsorganisationen och rådssekretariatets verksamhet. I budgeten ingår också stöd till de fyra partigrupperna inom Nordiska rådet, stöd till Ungdomens Nordiska Råd och journaliststipendier. Samma fördelningsnyckel som för Nordiska ministerrådet tillämpas.

Såväl Nordiska rådets som Nordiska ministerrådets budget fastställs av de nordiska samlingsministrarna respektive Nordiska rådets presidium och underställs de nordiska parlamenten för godkännande.

Nordiska rådets svenska delegations budget för 2006 uppgår till 2 830 000 kr.

2 Sveriges delegation

Delegationen och dess arbetsutskott

Nordiska rådets svenska delegation består av 20 medlemmar och 20 suppleanter. Delegationens sammansättning framgår av *bilaga 1*.

Delegationens ordförande har under året varit Gabriel Romanus (fp) och vice ordförande Anita Johansson (s). I arbetsutskottet har, förutom ordförande och vice ordförande, Kent Olsson (m), Reynoldh Furustrand (s), Tuve Skånberg (kd) och Elina Linna (v) ingått. Delegationen har under verksamhetsåret hållit sju möten och arbetsutskottet sju möten.

Uppföljning och förankring av Nordiska rådets rekommendationer

Liksom tidigare år har huvudfrågan vid delegationens möten varit uppföljningen av Nordiska rådets rekommendationer och förankringen av de nordiska frågorna i riksdagen. I enlighet med tidigare år har delegationen som ett led i arbetet för att förankra det nordiska samarbetet i riksdagen, och för att driva på genomförandet av rådets rekommendationer, utsett särskilt ansvariga medlemmar i delegationen för varje rekommendation. Vid delegationens möte den 19 oktober lämnades en redogörelse för initiativ med anledning av rekommendationerna. Vid detta möte diskuterades även hur man kunde säkerställa att de rekommendationer som delegationen översänder till relevanta utskott verkligen kommer till utskottspresidiernas och utskottsmedlemmarnas kännedom. Delegationen kommer fortsatt att följa upp detta.

Delegationens medlemmar har under året bl.a. genom motioner, frågor och interpellationer aktualiserat frågor som är av vikt för det nordiska samarbetet. De motioner som väckts om nedläggning av Nordiska rådet har stärkt delegationens uppfattning om vikten av att synliggöra resultaten av det nordiska samarbetet i riksdagen.

Dialog med den nordiska samarbetsministern

Delegationen har under året följt samarbetet inom Nordiska ministerrådet genom en fortlöpande dialog med den nordiska samarbetsministern Berit Andnor och statssekreterare Stefan Noreén om aktuella frågor på regeringssidan. Dialogen har särskilt handlat om det fortsatta arbetet med avlägsnandet av gränshinder i Norden, behovet av en mera överskådlig budget för det nordiska samarbetet och vikten av det parlamentariska inflytandet på denna, organisationsförändringen inom Nordiska ministerrådet där antalet ministerråd minskas från 18 till 11, den nya strukturen för det nordiska samarbetet på

kulturområdet samt det fortsatta arbetet inom närområdet med ett nytt Rysslandsprogram och ett arktiskt program.

Dialog med de nordiska talmännen

Dialogen med de nordiska talmännen om det nordiska samarbetet har fortsatt även detta år och har övergått från en mera allmän dialog om det parlamentariska samarbetet i norra Europa till att mera specifikt gå in på Nordiska rådets arbetsformer och kostnaderna för det nordiska parlamentariska samarbetet. Delegationen har vid två tillfällen, den 20 april och den 30 november, mött talman Björn von Sydow för en dialog bl.a. om hur det nordiska samarbetet bättre kan förankras i riksdagen.

Talmannen har till delegationen, gruppledarna och utrikesutskottet överlämnat ett brev med anledning av att han tillsammans med den norske stortingspresidenten besökte Morokulien den 16 augusti 2005 varvid kritik uttrycktes mot det arbete som utförs inom ramen för det officiella nordiska samarbetet för att avlägsna gränshinder. Delegationen har för avsikt att arbeta vidare med frågan.

100-årsmarkeringen av unionsupplösningen

Som ett led i 100-årsmarkeringen av unionsupplösningen möttes de svenska och norska delegationerna till ett gemensamt möte i Moss den 13–14 augusti 2005. Konflikten mellan Sverige och Norge löstes i och med att Mosskonventionen undertecknades den 14 augusti 1814. Undertecknandet ägde rum i det som nu kallas Konventionsgården och utgjorde början på en fredlig samexistens inom ramen för den union som skulle vara i 90 år. Vid det gemensamma mötet i Moss underströk ordförandena för både de svenska och norska delegationerna värdet av det goda grannskapet mellan länderna och vikten av ett fortsatt nordiskt samarbete för att undanröja gränshinder och underlätta kontakterna mellan de nordiska medborgarna. Delegationsordförandena underströk även behovet av att förankra de nordiska frågorna i den nationella politiska dagordningen. Dagen före det gemensamma mötet deltog Berndt Sköldestig (s) och Gabriel Romanus (fp) som inledare i ett fredsseminarium för ca 200 ungdomar från hela världen.

Efter dramatiska dagar med hot om krigshandlingar undertecknade Sveriges och Norges stats- och utrikesministrar den 23 september 1905 i Frimurarlogen i Karlstad en överenskommelse om en fredlig upplösning av unionen mellan de två länderna. Som ett led i markeringen av den fredliga unionsupplösningen förlades Nordiska rådets höstmöten till Karlstad den 21–23 september 2005. En särskild markering av unionsupplösningen arrangerades i Frimurarlogen där riksdagens talman Björn von Sydow och stortingspresidenten Jørgen Kosmo talade om sin syn på värdet av de goda kontakterna i Norden och uttryckte sin tillfredsställelse över det livliga utbyte som ägt rum

mellan riksdagens och Stortingets utskott under året. Riksdagens och Stortingets körer inledde och avslutade markeringen med skönsång.

Delegationens informationsverksamhet

Nordiska rådets journaliststipendium utdelas årligen och har inrättats för att ge journalister möjlighet att undersöka och rapportera om förhållanden i de nordiska länderna och om det nordiska samarbetet. Stipendiesumman var för Sveriges del 90 000 danska kronor. Fyra svenska journalister fick dela på stipendiet.

Svenska delegationen har under året fortsatt det nära samarbetet med *Norden i Fokus*, det nordiska informationsfönstret i Stockholm. Gabriel Romanus medverkade vid ett seminarium om den nordiska alkoholpolitiken den 26 april tillsammans med Kent Härstedt, Runar Patriksson medverkade vid ett frukostseminarium den 4 oktober om den nordiska skatteportalen och Gabriel Romanus medverkade vid ett frukostseminarium den 18 oktober om dansk arbetsmarknadspolitik.

På informationssidan samverkar delegationen också med *Föreningen Norden* genom ett särskilt samarbetsavtal. Det nordiska samarbetet har en stark folklig förankring, och samarbetet med frivilligorganisationerna är en viktig del där Föreningen Norden av naturliga skäl intar en särställning.

Hallå Norden är en informationstjänst som hjälper människor som hamnat i kläm mellan de nordiska ländernas regelverk och som informerar om vad som gäller vid flytt, studier eller arbete i ett annat nordiskt land. Genom regelbundna rapporter från Hallå Norden får delegationen information om de problem människor stöter på när de rör sig över de nordiska gränserna. Hallå Norden samarbetar även med de gränsregionala informationstjänsterna.

Övrigt

Nordiska rådets parlamentariska stipendieprogram inleddes 1992 för att främja parlamentariskt samarbete med och utvecklingen av parlamentarisk demokrati i Nordens närområden. De baltiska ländernas inträde i Europeiska unionen innebar att stipendieprogrammet, i likhet med övriga insatser inom ramen för närområdessamarbetet, koncentreras till nordvästra Ryssland, och ett stipendieprogram för ryska parlamentariker kommer att genomföras under våren 2006.

Delegationen har under året fortsatt att stödja det arbete som utförs inom ramen för riksdagens manliga nätverk mot människohandel för sexuellt utnyttjande, våld mot kvinnor och för jämställdhet, bl.a. genom att stödja det seminarium om en jämställd riksdag som manliga nätverket arrangerade den 1 juni. Vid Nordiska rådets möten i Stockholm den 25–26 april 2006 kommer det gemensamma mötet att arrangeras i samarbete med manliga nätverket på temat människohandel.

Kieler Woche

Den schleswig-holsteinska lantdagen ordnar varje år i juni ett s.k. Kieler-Woche-Gespräch. Nordiska rådets svenska delegation har i uppdrag att utse en eller två deltagare till detta arrangemang. Temat för Kieler Woche år 2005 var Identitet, realitet, finalitet – Var står EU ett år efter utvidgningen? Gabriel Romanus deltog i arrangemanget.

3 Dialog med de nordiska talmännen

Dialogen mellan stortingspresident Jørgen Kosmo (efter valet stortingspresident Thorbjørn Jagland), som företrädare för talmännen för de nordiska ländernas parlament, och Nordiska rådets president Rannveig Guðmundsdóttir har fortsatt också under 2005. Viktiga diskussioner har här varit hur arbetet i olika parlamentariska samarbetsorgan i vår del av världen skall kunna samordnas så att resurserna används effektivt, hur det nordiska samarbetet bättre kan förankras i de nationella parlamenten och kostnaderna för Nordiska rådet. En annan viktig fråga i dialogen har varit de nationella fackutskottens deltagande i det nordiska samarbetet.

Beträffande frågan om effektivisering av arbetet i olika interparlamentariska samarbetsorgan är Nordiska rådet och parlamentspresidenterna överens om att det inte bör skapas nya interparlamentariska organisationer.

Framtidsgruppen

En arbetsgrupp inom Nordiska rådets presidium, den s.k. Framtidsgruppen, har särskilt diskuterat frågor som berör Nordiska rådets interna arbete, och gruppens konklusioner kan sammanfattas i fyra punkter.

1. En bättre förankring i de nationella parlamenten av det nordiska samarbetet bl.a. genom ökat samarbete och informationsutbyte mellan Nordiska rådets fackutskott och relevanta utskott i de nationella parlamenten.
2. En effektivisering av rådets arbete som frigör resurser för mer flexibla insatser, som tar hänsyn till den förändrade arbetssituationen, bl.a. genom att involvera de nationella parlamentens fackutskott i samarbetet mellan de nordiska länderna och övriga Östersjöstater.
3. En samordning av tidsplanerna för de nordiska parlamenten, så att de parlamentariker som är involverade i Nordiska rådets arbete kan fullgöra sina uppgifter i rådet utan att försumma sina uppgifter i det egna parlamentet.
4. En klar budgetframställning från rådet som visar hur pengarna disponeras och vilka mål som prioriteras.

Bodö juni 2005

Vid Nordiska rådets samlade möten i Bodö i juni 2005 presenterade presidiet för stortingspresident Jørgen Kosmo en promemoria i åtta punkter som ett resultat av dialogen om utvecklingen av Nordiska rådet. Vid mötet framkom att sju av dessa punkter kunde vara en gemensam konklusion av den förda dialogen och svarade mot de önskemål på rådets arbete som framförts av talmännen. På en punkt, den fjärde, som beskriver rådets arbetsområden med hänsyn till EU och EES var man inte enig. Nordiska rådets aktiviteter utöver Norden och Nordens närområden behövde ytterligare diskuteras.

Gardermoen januari 2006

Den 23 januari 2006 inbjöd stortingspresident Thorbjørn Jagland till ett nytt möte mellan Nordiska rådets presidium och de nordiska parlamentspresidenterna. I sin inbjudan underströk den norske talmannen Nordiska rådets roll som grundpelare i det nordiska samarbetet men att rådet stod inför stora utmaningar med hänsyn till de förändringar som äger rum i Nordens närområde, Europa och i EU/EES-samarbetet bl.a. när det gällde prioriteringen av rådets arbetsområde. Arbetet i Nordiska rådet behövde fokuseras samtidigt som det var viktigt att dra in de nationella parlamentens fackutskott i arbetet för att förankra det nordiska samarbetet i parlamenten.

Efter det gemensamma mötet på Gardermoen finns en samsyn om utvecklingen av Nordiska rådets arbete och att Helsingforsavtalet skall vara utgångspunkten för det nordiska samarbetet. Rådet har beslutat att årligen upprätta ett arbetsprogram med tydliga prioriteringar och redovisning av budgetmässiga konsekvenser. Utarbetandet av rådets budget skall ske i dialog med de nationella parlamenten, och här vilar ett särskilt ansvar på de nationella delegationsledarna. Ett annat resultat är att presidiet och talmännen årligen kommer att mötas för att diskutera prioriteringar och arbetsuppgifter med utgångspunkt i rådets årliga arbetsprogram.

De nationella parlamentens fackutskott skall på ett tydligare sätt dras in i arbetet med de nordiska frågorna och informeras om såväl Nordiska rådets arbetsprogram som det årliga ordförandeskapsprogrammet på ministerråds sidan. Fackutskotten kommer också att inbjudas att delta i rådets olika aktiviteter beroende på vilket tema som diskuteras. Konferenser kommer att arrangeras i rådets regi för såväl ledamöter från Nordiska rådets utskott som ledamöter från de nationella parlamentens utskott. Teman för dessa konferenser skall också vara föremål för dialog. Nordiska rådets valda medlemmar skall i största möjliga utsträckning representera samma utskott i Nordiska rådet som de representerar i sitt nationella parlament.

Nordiska rådet kommer också att arbeta för att dess sessioner utvecklas till en viktig politisk mötesplats, ett politiskt toppmöte där statsministrar och nordiska partiledare kan debattera viktiga nordiska frågor.

Nordiska rådets viktigaste roll är att ta sig an frågor rörande Norden och dess närområde. Rådet har gentemot omvärlden i övrigt och EU/EES främst uppgiften att vara nätverks- och brobyggare.

Även tidpunkten för Nordiska rådets sessioner har diskuterats.

4 Ett Norden utan gränshinder

En av de viktigaste uppgifterna för Nordiska rådet är att uppmärksamma de gränshinder som trots de omfattande nordiska avtalen försvårar rörligheten mellan länderna. Inträde i EU respektive EES har inte, som många trott, alltid medfört lösningar på dessa problem. Varje år är det mer än 40 000 människor som flyttar eller pendlar mellan de nordiska länderna. Omkring 250 000 med nordiskt medborgarskap är bosatta i ett annat nordiskt land, och det är många som kan vittna om att det finns byråkratiska hinder som borde vara möjliga att lösa så att vi lättare kan röra oss i Norden.

I början av 2005 blev rapporten om pendlingsströmmarna ”Statistik uden grænser” offentliggjord. Rapporten grundar sig på förhållandena år 2001 och visar t.ex. att 55 600 personer hade löneinkomst från annat nordiskt land än hemlandet; av dessa klassificerades 25 400 som arbetspendlare över en landgräns. Omkring 50 % av arbetspendlingen i Norden gick till Norge, ca 20 % till Danmark, knappt 20 % till Sverige och 6 % till Finland. Den svenska arbetsmarknaden var särskilt intressant för finska medborgare. Norge och Danmark var mer intressant för svenska medborgare än vad den svenska arbetsmarknaden var för norrmän och danskar.

Norrbäckrapporten – Nordbors rättigheter

1998 inrättades en informationstjänst, Hallå Norden, i huvudstäderna som ger råd och vägledning för nordbor som vill flytta mellan de nordiska länderna. Men dess möjligheter att agera ansågs inte tillräckliga, och regeringarna tillsatte en särskild utredare, ambassadör Ole Norrbäck, tidigare nordisk samarbetsminister i Finland. Norrbäck presenterade sin rapport med rubriken ”Nordbors rättigheter”. Han drog slutsatsen att de flesta problemen har skapats av skillnader i beskattningen, i de sociala välfärdsstrukturerna, särskilt vad gäller pensioner och i familjepolitiken samt inom utbildningen.

I en rekommendation år 2002 föreslogs att de nordiska avtalen på arbetsmarknadsområdet borde ändras så att icke-nordiska medborgare med permanent uppehållstillstånd i ett nordiskt land får samma rättigheter som nordiska medborgare samt att lagstiftningen om gränsöverskridande betalningar inom Norden borde ändras i syfte att nivån på avgifterna skall vara desamma som för inhemska betalningar. Rekommendationerna har avskrivits, men Nordiska rådet kommer fortsatt att utöva påtryckningar för ett genomförande av rekommendationernas intentioner.

Särskild representant för borttagandet av gränshinder

För att åstadkomma kraft i förändringsarbetet och sätta politiskt fokus på konkreta juridiska och administrativa lösningar utsåg samarbetsminister Berit Andnor, under det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2003, den förre danske statsministern Poul Schlüter till ordförandeskapets särskilde representant i arbetet med att avlägsna gränshinder i Norden. Poul Schlüters arbete fortsatte med hög prioritet under de isländska och danska ordförandeskapen. Schlüter har presenterat årliga rapporter över hur arbetet har framskridit. Vid den 57:e sessionen avslutade Poul Schlüter sitt arbete i och med överlämnandet av rapporten ”De nordiske lande – én arbejdsplads, ét hjemmemarked”. Samarbetsministrarna har försäkrat att arbetet med att avlägsna gränshinder fortsatt kommer att prioriteras högt i det nordiska samarbetet.

Uppnådda resultat – ”De nordiske lande – én arbejdsplads, ét hjemmemarked”

I rapporten ”De nordiske lande – én arbejdsplads, ét hjemmemarked”, som presenterades vid den 57:e sessionen, redovisas de resultat som uppnåtts i arbetet med att avlägsna gränshinder och de frågor som man fortsatt kommer att arbeta med. Den stärkta informationen till medborgarna och företagen lyfts fram som ett viktigt instrument för att undvika att människor och företag drabbas av problem som beror på gränshinder.

För att säkra korrekt och lättillgänglig information har den nordiska informationstjänsten Hallå Norden, www.hallonorden.org, stärkts. I samband med den 57:e sessionen lanserades en näringslivsportal som skall göra det lättare särskilt för små och mellanstora företag att hitta information när de skall göra inköp, starta verksamhet eller expandera i ett annat nordiskt land. Portalen fungerar även som ett bibliotek med information och länkar till relevanta myndigheter och instanser. Här finns även de nordiska avtalen samlade.

I maj 2005 lanserades den nordiska skatteportalen, www.nordisketax.net, som också den kan nås via Hallå Norden. Det är av stor betydelse för de nordiska medborgarna att känna till reglerna för inkomst- eller pensionsbeskattning när man arbetar i eller flyttar till ett annat nordiskt land. Målet med den nya skatteportalen är att göra det lättare att få svar på skatterelaterade frågor som rör fler än ett lands skattemyndigheter i Norden. Det kan t.ex. gälla frågor om inkomst-, pensions- och egendomsbeskattning.

För att underlätta möjligheterna att söka arbete tvärs över de nordiska gränserna har databasen www.jobnet.dk inrättats. Detta innebär att det är möjligt att söka jobb på båda sidor om Öresund via Internet. Målet är att alla gränsregioner skall få samma möjligheter.

En revision av de nordiska dubbelbeskattningsavtalen har igångsatts, däremot finner de nordiska finansministrarna inte att det är meningsfullt att ta några initiativ med anledning av vad som pekas på i rapporten ”Grenschin-

dere for næringslivet i Norden”, t.ex. olika momssatser och olika regler för sambeskattnings av företag. De nordiska finansministrarna hänvisar till att det pågår ett omfattande arbete på EU-nivå kring dessa frågor.

Frågan om revision av reglerna för barnledighet har behandlats av de nordiska socialministrarna. Ministrarna har funnit att en regelharmonisering varken är möjlig eller önskvärd varför konkreta problemställningar bör hantteras löpande så att medborgarna inte hamnar i kläm mellan två system.

I de nordiska länderna finns olika regler och praxis för dokumentation för att medföra narkotikaklassade läkemedel över gränserna. De nordiska länderna har nu enats om en gemensam lista för detta, s.k. pillerpass, vilket kommer att innebära lättnader bl.a. för resenärer från Bornholm som reser via Ystad till Danmark. Även reglerna för att ta med sig sällskapsdjur från Bornholm via Ystad till Danmark har lättats.

Poul Schlüter framhåller i sin rapport vikten av att säkra en öppen och mobil nordisk arbetsmarknad för att möta den stigande konkurrensen globalt. Vi måste arbeta för att få till stånd en fungerande nordisk arbetsmarknad så att företagen kan klara sig bättre på den nordiska marknaden. Arbetet med att avskaffa gränshinder för nordiska medborgare och företag är centralt för att säkra fortsatt konkurrenskraft i en tid där förändringarna sker i ett snabbt tempo.

Rapporten återfinns i sin helhet i det tryckta protokollet från rådssessionen.

Gränshindersdebatten vid 57:e sessionen

Samarbetsminister Berit Andnor representerade Nordiska ministerrådet vid gränshindersdebatten vid Nordiska rådets 57:e session. Hon underströk att målsättningen är och förblir att skapa konkreta och märkbara resultat för de nordiska medborgarna så att de så fritt som möjligt skall kunna röra sig över de nordiska gränserna. Hon lyfte särskilt fram vikten av stärkt information till både företag och medborgare för att undvika att problem uppstår och pekade särskilt på Hallå Nordens näringslivsportal som lanserades under sessionen, en internordisk arbetsförmedling och den nordiska skatteportalen som viktiga verktyg i detta arbete. Hon framhöll särskilt skatteportalen som en bra grund att arbeta vidare på och aviserade ett kommande svenskt initiativ att upprätta något liknande inom socialförsäkringsområdet.

Hon pekade på att arbetet med att avlägsna gränshinder sker på många nivåer, både på lokal nivå och på EU-nivå men också bilateralt. Hon framhöll särskilt det gränshindersseminarium som hållits i Strömstad tidigare under året som ett gott exempel där företag, myndigheter och organisationer kunde dela med sig av sina erfarenheter. Seminariet resulterade i att det svenska tullverket gav besked om att regler skulle förenklas och avgifter tas bort för att underlätta gränsöverskridande näringsverksamhet.

Vidare pekade hon på det arbete som gjorts mellan Sverige och Danmark för att underlätta transittrafiken genom Skåne till och från Bornholm och att

de svenska och norska regeringarna beslutat att lämna bidrag till informationscentret Grensetjensten i Morokulien på gränsen mellan Norge och Sverige för att verksamheten där skall kunna fortsätta. Samarbetsminister Berit Andnor avslutade med att avtacka den särskilde representanten Poul Schlüter för hans insatser som resulterat i att en rad gränshinder redan lösts.

Poul Schlüter presenterade rapporten ”De nordiska länderna – en arbetsplats, en hemmamarknad” och pekade även han särskilt på den nordiska skatteportalen, den nordiska näringslivsportalen och arbetet med digital arbetsförmedling.

I den efterföljande debatten lyftes särskilt frågorna om pensioner, bankavgifter och tredjelandsmedborgare fram med en viss otålighet eftersom dessa problem är väl kända och någon lösning ännu inte kommit till stånd. En annan fråga som aktualiserades var möjligheterna att se varandras tv-program efter digitaliseringen; även tågförbindelserna mellan Oslo och Stockholm lyftes fram. Flera finska parlamentariker aktualiserade frågan om beskattningen av pensioner för finländare som arbetat i Sverige men flyttat tillbaka till Finland efter pensioneringen.

Runar Patriksson (fp) framhöll som talesman för mittengruppen att gränshindersfrågorna är det absolut viktigaste området för Nordiska rådet och att det är avgörande för legitimiteten och möjligheterna att överleva som organisation att få till stånd lösningar på problemen. Han upprepade sin begäran om att en ”haverikommission” tillsätts för att hjälpa dem som drabbats sedan de tagit arbete i annat land i stället för att gå arbetslösa i Sverige. Han föreslog även att Grensetjensten kunde göras om till det skattekontor med hjärta och hjärna som han efterlyst.

Kent Olsson (m), konservativa gruppens talesman, underströk också vikten av att lösa gränshindersfrågorna för att behålla legitimiteten i det nordiska samarbetet. Han efterlyste den politiska viljan att lösa vardagsproblemen för de människor som flyttar, tillfälligt eller permanent, för dem som vill studera i ett annat nordiskt land och för dem som arbetar i ett land och bor i ett annat. Han pekade särskilt på att frågan om de höga bankavgifterna vid betalning till annat nordiskt land ännu inte lösts trots upprepade påstötningar från Nordiska rådet och nämnde även de höga kostnaderna för att ringa mellan Sverige och Norge.

Ann-Kristine Johansson (s) pekade på vikten av att lösa de gränshinder som finns eftersom risken är att nya dyker upp ju mer människor rör sig över gränserna. Hon framhöll arbetet vid Grensetjensten i Morokulien som ett gott exempel på hur man successivt löser gränshinder genom att föra samman myndigheter för att diskutera de aktuella problemen och hitta en lösning på dem, antingen bilateralt eller genom att föra dem vidare till lagstiftarna. Hon uttryckte även önskemål, liksom flera andra, om att samarbetsministrarna utser en efterträdare till Poul Schlüter som särskild samordnare för gränshindersfrågorna.

Samarbetsminister Berit Andnor avslutade debatten med att understryka att alla gränshinder inte går att lösa över dagen utan att det handlar om en lång-

siktig process. Hon underströk att ingen skall tvivla på att den politiska viljan finns och uppmanade parlamentarikerna att även på hemmaplan ta tag i gränshindersfrågorna med utgångspunkt i medborgarnas vardag och se till att de gränshinder som finns minimeras.

Debatten finns återgiven i sin helhet i det tryckta protokollet.

Gränshinder vid frågestunden

Konkreta gränshindersproblem har alltid haft ett stort utrymme under frågestunden med samarbetsministrarna, så även vid årets session. Frågorna till den svenska regeringen besvarades av samarbetsminister Berit Andnor och handlade om praktikperioder i Skåne för läkarstuderande vid Köpenhamns universitet samt handläggningstiderna för behandlingen av pensionsfrågor för finländare som arbetat i Sverige.

Från svensk sida aktualiserades gränshandelsproblematiken och problem för gränspendlare och Danmarks undantag för tredjelandsmedborgare från den gemensamma nordiska arbetsmarknaden.

Frågorna och svaren finns återgivna i sin helhet i det tryckta protokollet.

Fortsatt arbete

Arbetet med att avlägsna gränshinder och förhindra att nya uppstår kommer att fortsätta både på ministerrådssidan och på parlamentarikersidan. En av de viktiga frågorna att lösa snabbt är att se till att möjligheterna att kunna se de nordiska ländernas public service-tv blir kvar även efter digitaliseringen. Medlemmar av delegationen har ställt frågor och interpellationer både i Sverige och till Nordiska ministerrådet för att få till stånd en lösning enligt svensk modell, nämligen att programmen sänds okodade.

I det fortsatta arbetet med att bekämpa gränshinder har rådet också riktat uppmärksamheten på att det inte skapas nya gränshinder när beslut tas om ny lagstiftning. I juni 2001 undertecknade de nordiska ekonomi- och finansministrarna ett avtal om informationsutbyte i syfte att undanröja skadlig skattekonkurrens. Med hänvisning till detta har Nordiska rådets presidium föreslagit att alla ministerråd skall ingå motsvarande avtal så att länderna förpliktar sig att informera varandra i lagstiftningsfrågor som berör gränsöverskridande aktiviteter mellan länderna (*rekommendation nr 6/2005*).

5 Ny nordisk kulturpolitik

De nordiska ländernas kulturpolitik vilar på samma grundvärderingar och innebär bl.a. att främja en mångfald av kulturuttryck, yttrandefrihet och principen om ”armlängd” i beslut om konstens och kulturens innehåll. Det nordiska kultursamarbetet bygger på samma principer som ländernas kulturpolitik.

Förslaget

De nordiska kulturministrarna godkände i juni och oktober 2005 en ny struktur för det nordiska samarbetet på kulturområdet. Det betyder att flera av de nuvarande samarbetsorganen och institutionerna läggs ned och nya program etableras samt att man går från sektorsuppdelning till teman och tvärfackliga insatser. Förslaget innebär även att den del av kulturbudgeten som är uppbounden i administration och fasta kostnader minskas.

Förslaget är ett resultat av en process som pågått sedan 2002 då en kartläggning av institutioner och kommittéer inom kultursektorn sattes i gång mot bakgrund av Nordiska rådets rekommendation om en budgetanalys från sessionen 2001.

I rådets rekommendation pekas på att inte minst för kulturområdets del är stödordningar utspridda på ett stort antal kommittéer, styrelser och institutioner. För de nordiska medborgarna skapade detta en förvirring och en oklar arbetsfördelning mellan organ och mellan tjänstemän och sakkunniga. En arbetsgrupp i ministerrådet har utarbetat ett förslag till ny struktur.

Namnet på denna nya plan är *Strukturreform av det nordiska kultursamarbetet*. Reformen innebär nedläggning av sex institutioner på kulturområdet: Nordiska museikommittén, Nordiska musikkommittén – Nomus, Nordiska litteratur- och bibliotekskommittén – Nordbok, Nordiskt Center för Scenkonst – Nordscen, Nordiskt institut för Samtidskonst – Nifca och Nordiskt Journalistcenter. Institutionerna skall ersättas av tematiska satsningar i form av tidsbegränsade projekt och upprättande av nätverk. Dessutom läggs de tre styrgrupperna för kultur- och massmediesamarbete, för barn- och ungdomskultur samt för Nordiska kulturprojekt utanför Norden ned. De institutioner som blir kvar är Nordiska kulturfonden, Nordiska Film & TV-fonden, Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforskning – Nordicom samt de nordiska husen/instituten i Island, Grönland, Färöarna, Åland och i Helsingfors.

Ministerrådet vill behålla en del av de existerande funktionerna och säkra att kunskap, erfarenheter och nätverk behålls från den tidigare strukturen. Den nya strukturen skall bygga på en dialog mellan ministerrådet och det kulturella fältet och på en kontinuerlig diskussion om mål och medel.

Dialog

Rent konkret innebär det att vid ett årligt *Nordiskt kulturforum* inhämtas information och impulser direkt från representanter för den nordiska kultursektorn som, i form av en dialog, skall ge vägledning för beslut om de tidsbegränsade satsningarna på kulturområdet. Nordiska ministerrådet planerar att genomföra en serie Nordiskt kulturforum några gånger årligen i olika former, beroende på behov. Det första hölls i februari 2006.

Dessutom kommer grupper av sakkunniga att etableras. Förvaltning av stöd till konst skall ske efter armlängdsprincipen, vilket innebär att alla beslut om utdelning av medel till olika projekt inom programmet tas av sakkunniga, inte av politiska organ.

Reformen skall sikta på att det nordiska kultursamarbetet skall utvidgas och att nya nätverk och aktörer blir involverade i det nordiska samarbetet. Nordiskt kulturforum har här en central roll som verktyg för dialog och som mittpunkt för hela processen.

Det läggs alltså stor vikt vid *dialog* vid utformningen av den nya strukturen, dvs. dialog med nuvarande institutioner och aktörer men även med nya aktörer som kan bidra med nytänkande och nya nätverk. Dialogen skall föras för att främja mångfald i konsten, förmedling av konstnärer och deras verk samt för att stärka kvalitet och konkurrenskraft.

Förändringen planeras i sin helhet att *träda i kraft* 2007, men redan 2006 kommer de första två programmen att starta, ett mobilitets- och residensprogram för konstnärer och utövare och ett program med dataspel för barn och unga. Ett program innebär en övergripande, tidsbegränsad, tematisk satsning på ett definierat område eller delområde som löper över flera år. Ett mobilitetsprogram innebär utdelande av stipendier för boende och resor. Ett residensprogram innehåller direkt stöd till konstnärer för lokal, produktion och visning.

Utskottet

Kultur- och utbildningsutskottet har noga följt processen med reformering av det nordiska kultursamarbetet sedan det påbörjades. Detta har skett i form av utskottsförslag 2002 där utskottet uppmanar kulturministrarna att föra en diskussion om den framtida kulturpolitiken, genom årliga samrådsmöten med kulturministrarna samt genom inhämtande av information från ministerrådet i olika faser av processen.

Utskottet menar att ministerrådets förslag innebär en omfattande ändring av strukturen för det nordiska kultursamarbetet som har haft grundläggande betydelse för utvecklingen av det nordiska samarbetet i sin helhet och för den folkliga förankringen av samarbetet. Utskottet önskar att kultursamarbetet även i framtiden skall spela en central roll i det nordiska samarbetet och delar därför ministerrådets värdering av nödvändigheten av genomgång och förnyelse av strukturen.

Det har funnits en rad svagheter när det gäller arbetsfördelning, rollfördelning och användarvänlighet för medborgarna. Utskottet är även enigt med

ministerrådet om problemet med att så stor del av medlen varit bundna i institutioner och administration i stället för att användas i kulturlivet. Detta har också gjort det svårt att genomföra politiska initiativ såväl från regeringssidan som från parlamentarikersidan och gjort sektorn mindre dynamisk.

Men det finns också invändningar mot förslaget. Mot bakgrund av den prioritering av kultursektorn som hittills rått i det nordiska samarbetet har ministerrådets förslag till ”projektifiering” av den fortsatta verksamheten väckt både positiva och negativa reaktioner såväl bland nordiska kulturella institutioner som bland rådets medlemmar. Det finns en allmän övertygelse om att förnyelse är nödvändig men åsikterna om vad förnyelsen skall innebära divergerar.

En osäkerhet råder om vad som händer efter projektens avslutning med det arbete som pågått i några år. Det skall råda en armlängdsprincip, men den aviserade ökade politiska styrningen över kultursektorn har både positiva och negativa effekter.

Den positiva effekten är den flexibilitet som det innebär att kunna satsa på aktuella områden inom kulturen i stället för att vara hänvisad till en steltnad struktur som är svår att styra in i nya fåror. Den negativa effekten kan bli, att det här finns en fara för kortsiktiga satsningar som inte följs upp och som lämnar delar av kultursektorn utan resurser. Ett annat problem som det pekas på är att den enda fond som kommer att ha fria medel att fördela till amatörer och folk i allmänhet är Nordiska kulturfonden.

Även om kulturfältet hela tiden utvecklas och förändras finns det ett klart behov av både kontinuitet och flexibilitet.

6 Samarbetet i nordområdena

Under 2005 har diskussioner förts i olika forum för att starta en process i syfte att anpassa Nordiska rådets arbete till förändringarna i omvärlden. Den viktigaste förändringen som har skett de senaste åren är utvidgningen av Europeiska unionen. Utvidgningen innebär att alla stater kring Östersjön utom Ryssland nu är medlemmar av unionen. Detta påverkar vårt samarbete med Baltiska församlingen, men även samarbetet med nordvästra Ryssland och med övriga Östersjöstater.

Samarbetet med de baltiska staterna och nordvästra Ryssland ingår som en del i en strategi för utvecklingen av samarbetet i norra Europa och Arktis.

I norra Europa finns ett antal samsamarbetsorgan utöver Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet. Östersjöstaterna samarbetar i Östersjöstaternas råd (CBSS) med vilket ministerrådet har ett nära samarbete. Den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC), där de nordiska länderna finns representerade genom Nordiska rådet, är en viktig samsamarbetspartner för Östersjöstaternas råd.

Nordiska rådet deltar som observatör i den parlamentariska Arktiska kommitténs arbete, som består av representanter för de fem nordiska länderna och för Ryssland, USA, Kanada samt Europaparlamentet. Dessutom ingår representanter för organisationer som representerar de arktiska urbefolkningarna. Nordiska ministerrådet har observatörsstatus i Arktiska rådet, regeringarnas samsamarbetsorgan.

Baltiska församlingen

Sedan de baltiska staterna fick sitt oberoende, har Nordiska rådet byggt upp ett nära samarbete med dem, syftande till att stödja den demokratiska utvecklingen i dessa länder. Sedan Baltiska församlingen bildades, har samarbetet fått fastare former, och i samband med EU-utvidgningen inleddes diskussioner om nya former för samarbetet. I början hade samarbetet med de baltiska länderna biståndskaraktär, men det har nu förändrats till ett samarbete mellan likvärdiga parter.

Vid ett gemensamt möte i Pärnu i april 2005 kom Nordiska rådet och Baltiska församlingen överens om att inleda ett mer utskottsbaserat samarbete. Ett gemensamt arbetsprogram antogs av de två församlingarna. Prioriterat är arbetsmarknadsfrågor, kampen mot handel med kvinnor och barn samt kampen mot organiserad brottslighet och korruption. Vid mötet uttalades ett starkt stöd för ett mer fokuserat samarbete om konkreta politiska sakfrågor på utskottsnivå inriktat på att uppnå konkreta resultat.

Framtidsvisionen för det nordisk-baltiska samarbetet är djupare politisk gemenskap som bl.a. kan medverka till att skapa en konkurrenskraftig ”hemmamarknad” i norra Europa. Samarbetet kan också bidra till att skapa en gemensam kraft i EU i frågor av gemensamt intresse.

Ryssland

Nordiska rådet har sedan länge återkommande kontakter med ryska parlamentariker. Det handlar i första hand om representanter för federationsrådet och statsduman. Andra kontakter är Interparlamentariska församlingen för oberoende staters samvälde (CIS IPA) och Nordvästra Rysslands parlamentariska församling (PANWR). Kontakterna har främst bestått i informationsutbyte vid gemensamma möten och i deltagande i varandras sessioner och konferenser. För att stödja minoriteterna i nordvästra Ryssland arbetar parlamentarikerna i rådet för att få med urfolkens situation i handlingsplanen för den nordliga dimensionen.

Inriktningen på Nordiska rådets samarbete med Ryssland har nära anknytning till det ministerrådsförslag om riktlinjer för samarbete med nordvästra Ryssland 2006–2008 som antogs vid sessionen 2005 samt med övriga program och samarbetsaktiviteter som ministerrådet bedriver med Ryssland.

Nordiska rådet och Baltiska församlingen kommer gemensamt att utveckla sina kontakter med Ryssland.

Överordnade motiv för att utveckla samarbetet med Ryssland är dels samhörigheten i norra Europa, dels utmaningarna i norra Europa. Geografiskt är det en region som omspannar Östersjöregionen samt Arktis- och Barentsregionen. Utmaningar i norra Europa som Östersjöns marina miljö, klimat och levnadsvillkor i Arktis och Barents, organiserad kriminalitet och hälsoproblem är bara några exempel på gränsöverskridande frågor som kräver gränsöverskridande samarbete och lösningar.

Barentssamarbetet

Samarbetet i Nordeuropa, ekonomisk bärkraftig utveckling samt urfolkens levnadsvillkor i nordligaste Europa var huvudtema när den 2:a parlamentariska Barentskonferensen hölls i Bodö i juni 2005. I konferensen deltog parlamentariker från de fem nordiska länderna och Ryssland samt företrädare för ursprungsbefolkningarna.

Konferensen utmynnade i ett särskilt uttalande från ordförandeskapet som framhöll ett bärkraftigt utnyttjande av regionens resurser, upprepning av atomavfall, klimatförändringar, urbefolkningens villkor, levnadsförhållanden i regionen samt vikten av ökad samordning mellan aktörer i regionen. De rika naturresurserna i norr är en orsak till det växande intresset för nordområdena, därför är det viktigt att utvinning av naturresurser sker på ett förnuftigt och hållbart sätt. Särskild uppmärksamhet riktades mot de miljöutmaningar som var förknippade med produktion och transport av olja och gas.

Den 26 januari 2006 anordnades ett uppföljningsmöte i Oslo till den parlamentariska Barentskonferensen. Programpunkter på detta möte var näringslivsutvecklingen i Barentsregionen, klimatförändringar, levnadsvillkor, särskilt smittsamma sjukdomar samt formerna för det framtida parlamentariska samarbetet.

Nordiska rådets presidium uttalade för sin del att man var emot etablerandet av nya institutioner och samarbetsorgan i regionen men för en helhetssyn

på de nordliga frågorna och en ökad samordning och effektivare arbetsfördelning mellan befintliga aktörer. Ett viktigt villkor är att det interparlamentariska samarbetet skall bidra till ett mervärde och vara ett komplement till det bilaterala samarbete som sker mellan de nationella parlamenten i regionen.

7 Gemensamt möte med Baltiska församlingen i Pärnu den 28–29 april 2005

Det officiella parlamentariska samarbetet mellan Norden och Baltikum inleddes år 1991 när nordiska parlamentariker deltog i Baltiska församlingens konstituerande möte. Innan dess, i oktober 1990, hade en delegation från Nordiska rådets presidium besökt Vilnius, Riga och Tallinn för att knyta parlamentariska kontakter och visa solidaritet med de baltiska självständighetssträvandena. Hösten 1990 startades ett stipendieprogram för baltiska parlamentariker, och år 1992 slöts ett samarbetsavtal mellan de båda organisationerna vilket förnyades år 1997.

Sista stora gemensamma mötet

De båda organisationerna var eniga om att samarbetet i fortsättningen inte skulle utgöras av stora gemensamma möten med övergripande teman utan i stället fokuseras på samarbete mellan fackutskotten i gemensamma frågor med sikte på konkreta resultat.

Mötet samlade ett hundratal baltiska och nordiska parlamentariker, ministrar och experter och fokuserade på de nya villkoren och de nya utmaningarna för det parlamentariska samarbetet mellan de nordiska och de baltiska länderna. Mötet behandlade tre teman: globala utmaningar för det nordisk-baltiska samarbetet, regionen som ett konkurrenskraftigt innovationsområde samt stärkt demokrati hos nordisk-baltiska grannar.

Estlands president Arnold Rüütel öppnade mötet och konstaterade att trots att den internationella arenan har förändrats och nya utmaningar har tillkommit så är samarbetet med Nordiska rådet fortfarande av stort värde för de baltiska länderna. Han underströk att de nordiska och baltiska länderna har ett gemensamt ansvar för att skydda Östersjön från föroreningar och att fokus i den fortsatta politiska dialogen bör vara att få till stånd en gemensam strategi för att skydda Östersjöns miljö. Han framhöll utrikespolitik, forskning och utbildning samt kultur som viktiga områden för det fortsatta samarbetet.

Den estniska utrikesministern, Urmas Paet, underströk betydelsen av det försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet mellan Estland och de nordiska länderna. Han lyfte även fram värdet av det regionala samarbetet i Östersjöregionen. Estlands export till de nordiska länderna utgör 58 % av industriproduktionen medan importen från de nordiska länderna utgör 50 %. Tre fjärdedelar av investeringarna i Estland kommer från de nordiska länderna och tre fjärdedelar av estniska utlandsinvesteringar sker i Norden. Utrikesministern angav de områden som Estland gärna fokuserar på i det nordisk-baltiska samarbetet: säkerhet och stabilitet, försvars- och utrikespolitiskt samarbete,

miljöfrågor och bärkraftig utveckling, utbildning och forskning, transportfrågor, energibesparande åtgärder och samarbete om krishantering.

Baltiska församlingens president Andres Taimla uppmanade de nordiska och baltiska parlamentarikerna att eftersträva balans mellan de ekonomiska framstegen och miljöskyddet i Östersjöregionen. Han underströk att det inte enbart behövs stora industriinvesteringar i den känsliga Östersjöregionen utan även investeringar i det mänskliga kapitalet. Vidare framhöll han vikten av gemensamma ställningstaganden i EU-frågor.

Nordiska rådets president Rannveig Guðmundsdóttir framhöll behovet av att samarbeta för att motverka den organiserade kriminaliteten, där människohandel är den värsta formen. Hon framhöll de gemensamma intressena på miljöområdet, särskilt i Östersjöområdet, och behovet av att intensifiera samarbetet med nordvästra Ryssland för att undvika att EU:s utvidgning och ökad integration leder till en vidgad välfärdsklyfta mellan EU/EES och de nya grannarna i öst.

Gabriel Romanus (fp), som för Nordiska rådets del presenterade resultatet av den gemensamma arbetsgrupp som tillsattes år 2004, framhöll vikten av att det framtida nordisk-baltiska samarbetet är effektivt och flexibelt och i stället för stora gemensamma möten vartannat år koncentreras på samarbete med fackutskotten om konkreta frågor och gemensamma program.

Gennady Khripel, vice ordförande i ryska federationsrådets utrikesutskott, tog i sitt anförande upp vikten av det interparlamentariska samarbetet som en grund för demokrati och medborgardeltagande i norra Europa. Han uttalade med emfas att ingen skall tvivla på Rysslands väg mot demokrati och en rättsstat, och avsikten att finna sin plats bland Europas demokratier. Han kritiserade skarpt de estniska och lettiska myndigheterna för att, enligt hans mening, diskriminera ryska medborgare. Detta ledde till skarp ordväxling och en intensiv debatt med representanterna för de utpekade länderna om mänskliga rättigheter, medborgarskap och etnisk diskriminering.

Det framtida samarbetet

I ett gemensamt uttalande från Nordiska rådets presidium och Baltiska församlingens presidium (*bilaga 3*) konstaterades att utvidgningen av Europeiska unionen inom överskådlig framtid kommer att vara den förhärskande politiska processen i det vidare europeiska landskapet. Detta leder till nya möjligheter till samarbete och en omprövning och förnyelse av samarbetsstrukturer och mål. I uttalandet underströks att EU:s utvidgning inte får leda till nya skiljelinjer i Europa och att stödet för samarbetet mellan EU, Ryssland och andra grannländer i öst är av största betydelse.

I det gemensamma uttalandet anfördes vidare att små aktörer i ett stort system genom gemensamma ansträngningar – när så är möjligt – kan uppnå betydligt större genomslag i beslutsprocessen.

Det nordisk-baltiska parlamentariska samarbetet syftar till att

1. stärka den socioekonomiska integrationen i Östersjöområdet,
2. stödja uppbyggandet av kontakter med de nya grannländerna,
3. främja en övergripande ansats för att möta de utmaningar som norra Europa står inför.

Det baltisk-nordiska samarbetet kan därmed bidra till den nordliga dimensionen och den europeiska grannskapspolitiken och spela en central roll för att stärka det regionala samarbetet i norra Europa.

Gemensamma utskottsmöten

Förutom plenarmötet samlades Nordiska rådets och Baltiska församlingens presidium och utskott till bilaterala möten om aktuella frågor.

- Presidierna diskuterade de nya utmaningarna för det parlamentariska samarbetet i Östersjöregionen och kom överens om att förbättra arbetsmetoderna mot mer flexibla, målinriktade och resultatnriktade samarbetsformer. Man fastslog att samarbetet skulle fortsätta med oförminskad kraft och vara fokuserat på vad små länder gemensamt kan uppnå.
- Kultur- och utbildningsutskotten diskuterade både Bolognaprocessen och baltisk-nordisk utbildning och forskning och uppmanade sina respektive regeringar att anslå tillräckliga resurser för att garantera en fortsatt utveckling av den nordisk-baltiska utbildningsgemenskapen.
- Östersjön som ett särskilt känsligt havsområde diskuterades av miljöutskotten och man välkomnade de framsteg som gjorts, bl.a. inom ramen för Östersjökonferensen, och uppmanade till ett mera kraftfullt samarbete om miljöfrågor med de ryska parlamentarikerna. Sinikka Bohlin (s), som var en av inledarna vid mötet, framhöll att de största hoten mot Östersjön är ett intensivt jordbruk i kombination med dålig avfallshantering, fartygstrafiken och risken för utsläpp i Östersjön. Hon redovisade även vilka åtgärder som vidtas om Östersjön blir klassad som ett särskilt känsligt havsområde (PSSA).
- Näringsutskotten diskuterade nordisk-baltiska relationer på arbetsmarknadsområdet och enades om att följa upp det arbete som inleddes vid den trepartskonferens om den nordisk-baltiska arbetsmarknaden som arrangerades i Stockholm år 2004 med fokus på arbetskraftens rörlighet och stärkandet av den sociala dialogen.
- Medborgarutskotten hade kampen mot korruption i de baltiska och nordiska länderna på sin dagordning. Utskotten konstaterade att detta är ett stort problem som fortsatt kommer att finnas på dagordningen och att fokus i det fortsatta arbetet kommer att ligga på konkreta åtgärder som kan vidtas i kampen mot korruption.
- Valfärdsutskotten diskuterade alkoholpolitiken i de baltiska och nordiska länderna och de samhällsproblem som alkohol- och narkotikamissbruket

utgör. Från svensk sida föreslogs gemensamma initiativ för att få upp minimiskatterna i EU.

8 Nordiska rådets 57:e session i Reykjavik den 25–27 oktober 2005

En session med internationell prägel

Nordiska rådets 57:e session hölls i Reykjavik. Förutom deltagare från Norden var ett stort antal gäster från andra länder inbjudna. Från Ryssland deltog representanter från Statsduman, Federationsrådet och från regionala parlament i Nordväst-Ryssland. Baltiska församlingen, Benelux interparlamentariska råd, Östersjökonferensen och Östersjörådet var andra samarbetspartner som gästade sessionen. En viktig fråga som rör samtliga länder kring Östersjön är hur man bäst samordnar och koordinerar det internationella parlamentariska samarbetet i norra Europa, och under sessionen hölls ett rundabords-samtal om dessa frågor med de inbjudna ländernas representanter.

Många viktiga frågor stod på dagordningen under sessionen. Kampen mot människohandel, livssituationen för urbefolkningarna i Barentsområdet, en nordisk samordning i katastrofsituationer och det nordiska samarbetet i Arktis var några av de ämnen som diskuterades och blev föremål för beslut. Andra frågor som behandlades var kulturministrarnas förslag till en ny nordisk kulturpolitik, ett nytt program för samarbetet med Ryssland, gränshinder samt stöd till frivilligorganisationer i Baltikum.

Utöver möten i plenarförsamlingen ägde ett antal seminarier rum i samband med sessionen. Ett seminarium behandlade *Norden i den globala konkurrensen* och bland de ämnen som dryftades märktes arbetet med borttagandet av de gränshinder som fortfarande finns i Norden, utvecklingen av en näringspolitisk portal med information till små och mellanstora företag i Norden samt Norden som en global vinnarregion.

Familjepolitiken och dess resultat var ämnet för ett seminarium där bland andra Islands socialminister Árni Magnússon informerade om erfarenheterna av den nya lagstiftningen för föräldraledighet i Island. Enligt en undersökning framkom också att den nordiska familjepolitiken i ett europeiskt perspektiv är mycket framgångsrik och att den bidrar till jämställdhet, minskad barnfattigdom och mindre stress.

De *nordiska statsministrarna* diskuterade under sitt möte bl.a. det norska ordförandeskapsprogrammet för 2006, gränshinderarbetet, det nordiska samarbetet kring krisberedskap samt Norden som global vinnarregion.

Även de *nordiska och baltiska statsministrarna* möttes och diskuterade bl.a. EU-frågor, nordisk-baltiskt samarbete, relationerna till Ryssland och andra grannländer, samt FN:s reformarbete. Statsminister Göran Persson betonade i samband med mötet vikten av en gemensam EU-policy gentemot Ryssland som de nordiska och baltiska länderna kunde förhålla sig till och att det är viktigt att riktlinjerna gentemot Ryssland är tydliga och gemensamma för alla EU-länder. Risker är annars att de små baltiska länderna kan komma i kläm.

Globaliseringen stod också högt på den politiska dagordningen och de *nordiska finansministrarna* dryftade under sitt möte fördelarna och utmaningarna när det gällde den ökande internationella konkurrensen. Man var eniga om att globaliseringen markant bidragit till välståndet i de nordiska länderna.

Generaldebatt – statsministrarnas redogörelse

En av huvudpunkterna i det norska ordförandeskapsprogrammet för 2006 för Nordiska ministerrådet var den nordiska välfärdsmodellen och det var också ett återkommande tema under generaldebatten.

Den norska samarbetsministern *Heidi Grande Røys* framhöll att de nordiska ländernas välfärdspolitik hade mycket gemensamt, men att det också fanns skillnader. Hon informerade om ett pågående stort nordiskt forskningsprojekt som skall presenteras 2006. Hon hoppades att forskarna kunde ge oss mer kunskap om hur våra olika lösningar på välfärdsområdet verkar och hur de nordiska länderna med hjälp av detta kunde lära av varandra och jämföra sina erfarenheter. Det var också viktigt att involvera ungdomar i diskussioner om samhällsfrågor, eftersom det fanns tecken på att de unga i dag är mer intresserade av individuella frågor och inte av gemensamma samhällsangelägenheter. Vad får det i så fall för konsekvenser för den framtida nordiska välfärdsmodellen, frågade sig samarbetsministern. Hon ville därför sätta samman en nordisk ungdomspanel som kunde kasta ljus över hur ungdomar ser på nordiskt samarbete och andra relevanta samhällsfrågor och hur de vill att det skall utvecklas i framtiden.

Heidi Grande Røys uttryckte också oro över att den nordiska språk- och kulturgemenskapen är satt under hårt tryck från många håll. Hon betonade att utbildningssystemet är en av de viktigaste faktorerna när det gäller att stärka den ömsesidiga språkförståelsen och att det nordiska samarbetet är ett viktigt instrument för att nå våra gemensamma mål om ett utbildningssystem med hög kvalitet. Det vore trist om engelska är det enda språk vi har gemensamt om några år, konkluderade samarbetsministern.

Danmarks statsminister *Anders Fogh Rasmussen* var övertygad om att ett centralt mål för de nordiska regeringarna är att säkra att de mest utsatta grupperna i våra samhällen får bästa möjliga levnadsvillkor. Det är en integrerad del av den välfärdspolitik som är gemensam i de nordiska länderna. På en fråga om hur han såg på fattigdomen i de nordiska länderna svarade han att, i ett globalt perspektiv, existerar det inte fattigdom i Norden. Om man har rest i t.ex. Tanzania eller Moçambique får man klart för sig vad reell fattigdom innebär och därför är det fel att använda begreppet fattigdom i de nordiska länderna. Problem finns givetvis hos oss i Norden, men de handlar oftast om andra saker än ekonomiska problem. Det handlar snarare om människor som helt saknar eller har bristande utbildning, människor som har psykiska problem och människor som har svårt att fungera socialt i våra samhällen.

Statsminister Rasmussen tog också upp det reformarbete som pågår i Nordiska ministerrådet. Han såg positivt på att antalet ministerråd skulle reduceras från 18 till 11 och att det skulle främja ett effektivt nordiskt samarbete. Den danska regeringen stöttade också de önskemål som finns om en starkare ställning för de självstyrande områdena. Dessa områden är en viktig del av det nordiska samarbetet och samarbetsministrarna skulle nu arbeta vidare med dessa frågor, sade Rasmussen.

Sveriges samarbetsminister *Berit Andnor* konstaterade att de nordiska länderna har visat att de generella välfärdssystemen går att förena med tillväxt och internationell konkurrenskraft i den alltmer globaliserade miljön. En välfärd som omfattar alla är oerhört central och viktig när det gäller att få människor att känna trygghet i samhället. Det är den välfärdspolitik som förs i Norden som gör att de nordiska länderna är föremål för ett mycket stort intresse från det övriga Europa, och från stora delar av världen. Avgörande för att vi skall kunna utveckla den nordiska välfärdsmodellen är en stark ekonomi, en uthållig tillväxt och en ökad sysselsättning, underströk samarbetsministern. Hon betonade också vikten av en god utbildningspolitik och att vi utvecklar en modern, effektiv och generös familjepolitik.

På en fråga om det verkligen finns en specifik nordisk välfärdsmodell svarade Berit Andnor att det finns stora skillnader mellan den nordiska modellen och den vi finner i exempelvis Tyskland. Dels har vi en solidarisk finansiering, dels har vi en obligatorisk tillhörighet till den generella välfärden. Det finns mycket forskning på området som visar att klyftorna mellan människor och grupper och mellan kvinnor och män är mycket mindre i de nordiska länderna än i exempelvis de centraleuropeiska och de sydeuropeiska länderna, som ju intar en helt annan position när det gäller hur man organiserar välfärden. Berit Andnor hävdade bestämt att den nordiska modellen är unik och att den inte har någonting att göra med den selektiva, behovsprövade modellen som finns i t.ex. Storbritannien.

När det gällde utmaningarna inför framtiden konstaterade samarbetsministern att vi står inför en demografisk förändring. Hur klarar vi att möta dessa utmaningar på bästa sätt och vad är det som gör att vi står starka, var frågor som kunde ställas. Ett exempel på vår styrka är att vi lyckas ha ett högt barnafödande i våra länder. Det har vi till följd av att vi vet att jämställdhet är något som är positivt för nativiteten. En väl utbyggd barnomsorg, en bra föräldraförsäkring och stöd till barnfamiljer är exempel på hur vi möter de framtida utmaningarna i Norden, och Berit Andnor hävdade med bestämdhet att våra förutsättningar att möta dessa utmaningar är de allra bästa.

Samarbetsministern underströk också vikten av att ta klimatfrågorna på allvar, och hon ville från svensk sida se en fördjupad relation med Grönland och Färöarna.

I debatten lyftes arbetet med att riva gränshinder av olika slag i Norden fram som något mycket positivt och den särskilde representanten Poul Schlüter fick många uppskattande ord.

Det påpekades dock att det vilar ett tungt ansvar på de nordiska regeringarna när det gäller att genomföra de föreslagna åtgärderna för att riva gränshinder.

Ett par exempel på vad som hittills hade åstadkommit var en nordisk arbetsförmedling via Internet och en ny nordisk skatteportal med ett virtuellt nordiskt skattekontor.

Det rådde enighet om att gränshinderarbetet är ständigt aktuellt och att detta bör finnas kontinuerligt på agendan, både på medborgar- och företagsnivå.

Den särskilda debatten om gränshinder behandlas i utförligare form i kapitel 4.

Utrikespolitisk redogörelse

Det var främst två frågor som behandlades när den danske utrikesministern *Per Stig Møller* presenterade utrikesministrarnas redogörelse. Dels det nordiska samarbetet om kris- och katastrofhantering, dels FN-toppmötet och det fortsatta arbetet med att reformera FN-systemet.

Efter flodvågskatastrofen i Asien har frågan om att stärka det nordiska samarbetet när det gäller kris- och katastrofhantering diskuterats intensivt och i mars 2005 beslutade de nordiska utrikesministrarna att förstärka samarbetet. Den processen hade nu resulterat i en rad konkreta åtgärder som skall förbättra samarbetet, inte enbart mellan huvudstäderna, utan också mellan de nordiska ambassaderna i olika delar av världen. Det gällde bl.a. möjligheterna till en gemensam krisledning, ett gemensamt inkvarteringscentrum, gemensam evakuering osv.

I utrikesministerns anförande betonades att förutsättningen för en framgångsrik gemensam kris- och katastrofhantering är ett stort nätverk av kontaktpersoner och löpande kontakter mellan de nordiska ministerierna och ambassaderna och detta skall byggas ut. En hög grad av informationsutväxling var också nödvändig och det gällde även gemensamma kris- och katastrofövningar där alla parter ingår som naturliga medspelare.

När det gällde uppföljningen av FN-toppmötet hade arbetet inletts. Slutdokumentet innehöll enligt utrikesministern en bra balans mellan säkerhet, utveckling samt mänskliga rättigheter, även om de konkreta formuleringarna långt ifrån blev så förpliktande på alla områden i slutdokumentet som hade varit önskvärt. På det säkerhetspolitiska området innehöll dock slutdokumentet många positiva element. Det gällde inte minst bekräftandet av det internationella samfundets ansvar för att förhindra folkmord, krigsförbrytelser och etnisk utrensning. Ett annan viktig punkt var beslutet om att etablera en freds- och uppbyggnadskommission som skall vara behjälplig med att konsolidera freden i ett land som just tagit sig ur en konflikt.

Ministern beklagade att det tyvärr inte lyckats att nå enighet om definitionen för terrorism, men toppmötet bekräftade den dagordning som bestämdes

efter den 11 september 2001. Insatserna skall ökas för att bekämpa terrorism i resursfattiga medlemsländer.

Inte heller lyckades man i slutdokumentet uppnå enighet om ett avsnitt om icke-spridning och nedrustning, och därför borde nu insatserna stärkas genom de redan existerande instrumenten, vilket också var möjligt att genomföra.

Slutligen konstaterade utrikesministern att när det gällde reformeringen av säkerhetsrådet kunde resultatet ha varit bättre. Förhandlingarna om en sådan reform har pågått i tolv år och det hade varit önskvärt att medlemsländerna fått en bestämd tidsfrist i syfte att nå enighet, men så blev tyvärr inte fallet. Reformprocessen skulle dock fortsätta, och det var samtliga nordiska utrikesministrar överens om att arbeta för.

Förvarsministrarnas redogörelse

Den finländske försvarsministern *Seppo Kääriäinen* redogjorde inledningsvis för två betydande samnordiska projekt. Det gällde dels samarbetet kring ”Det nordiska initiativet region till region”, dels uppdateringen av arrangemangen för Nordcaps, Nordic Coordinated Arrangement for Military Peace Support.

Det förstnämnda projektet koncentrerade sig på de samarbetsprojekt som skall genomföras med länderna på västra Balkan i syfte att stödja den demokratiska utvecklingen av försvarsförvaltningen i området. År 2005 hade koordineringen fortsatt och man hade under årets lopp inlett ett flertal projekt i västra Balkan-området. 2006 skulle man också försöka sätta i gång utbildningsverksamhet som hänförde sig till fredsbevarande verksamhet i Bosnien-Hercegovina samt Serbien och Montenegro.

Samarbetet inom Nordcaps syftade främst till fredsbevarande verksamhet och militär krishantering. Ett samnordiskt truppregister hade skapats för att kunna svara mot de utmaningar som den fredsbevarande verksamheten förde med sig. Målsättningen var att skapa smidigare modeller som effektivt kunde utnyttja de nordiska styrkeområden som hänförde sig till krishantering.

En synnerligen viktig milstolpe nåddes under 2005 för de nordiska länderna. I samband med EU:s stridsgruppsverksamhet undertecknade Sverige, Norge, Finland och Estland ett samarbetsavtal om upprättande av en stridsgrupp. Undertecknandet var ett lysande exempel på det nordiska samarbetets styrka. Estlands deltagande i gruppen underströk väl våra länders förmåga att skapa ändamålsenliga samarbetsmodeller på försvarspolitikens fält.

De nordiska länderna samarbetar i olika sammansättningar i Kfor-operationen i Kosovo och i ISAF-operationen i Afghanistan, vilket visar att förvarsmakten i de nordiska länderna är synnerligen aktiva aktörer i internationella operationer i förhållande till vår folkmängd.

Förvarsministern avslutade med att konstatera att mångsidigheten i de nordiska försvarslösningarna ger oss goda möjligheter att utnyttja de erfarenheter som vi får från olika internationella organisationers verksamhet. Det nordiska

försvarspolitiska samarbetet bör i fortsättningen bättre kunna utnyttja våra långa traditioner inom det fredsbevarande arbetet.

Frågestund med samarbetsministrarna

Även vid 57:e sessionen följde man den praxis som grundlades vid 48:e sessionen med spontana frågor enligt förebild från Sveriges riksdag. Frågorna besvarades av samarbetsministrarna, för svensk del av Berit Andnor.

Svenska rådsmedlemmar ställde frågor som gällde särskilda problem för gränspendlare i Norden, den fria rörligheten och den gemensamma arbetsmarknaden i Norden, prioriteringar i det nordiska samarbetet, gränsproblematiken mellan Norge och Sverige och om människohandels offer. Till den svenska samarbetsministern ställdes frågor om avveckling av praktikplatser i Skåne för läkarstuderande vid Köpenhamns universitet, handläggningstider av behandlingen av pensionsfrågor för finländare som arbetat i Sverige och om ett gemensamt regelverk för rendriftssamer i Norge och i Sverige.

Nordiska rådets priser

Den isländske författaren Sjón fick Nordiska rådets litteraturpris 2005 för romanen *Skugga – Baldur*. Han fick det med motiveringen att ”Skugga – Baldur på ett skickligt sätt balanserar mellan poesi och prosa. Romanen väver samman motiv från isländska folksägner, romantisk berättarkonst och en fascinerande historia, där nutidens etiska frågor är framträdande”.

Den norska ensemblen *Cikada* belönades med Nordiska rådets musikpris 2005. I motiveringen sades bl.a. att *Cikada* med sitt målinriktade och mångåriga arbete blivit en betydelsefull ambassadör för samtidsmusik i Norden.

Biologen och forskaren Ann-Cecile Norderhaug från Norge fick Nordiska rådets natur- och miljöpris 2005. Temat för årets pris var insatser för kulturlandskap i Norden. I motiveringen hette det bl.a. att Norderhaug gjort enastående insatser för kulturlandskapet i Norden, speciellt med sitt arbete att synliggöra de biologiska värdena, och att hon lagt mycket av grunden för en integrerad helhetssyn på natur- och kulturvärden.

Nordiska rådets filmpris 2005 gick till den danske regissören Per Flys film *Dråpet* (*Drabet*). Juryn motiverade sitt val med att *Dråpet* är en stor nordisk film som från hjärtat berättar om tidlösa frågor, men som gör det på ett språk som tillhör vår egen tid och på egna villkor. Nordiska rådets filmpris har delats ut en gång tidigare, vid Nordiska rådets 50-års jubileumssession 2002 i Helsingfors. Från och med 2005 är priset permanentat och delas i likhet med de övriga priserna ut årligen. Prissumman är också densamma som för rådets övriga priser, 350 000 danska kronor.

Den fullständiga texten till debatterna samt frågorna och svaren återfinns i det tryckta protokollet från sessionen.

9 Presidiet, utskotten och kontrollkommittén

Nya samarbetsprogram, modernisering av organisationen och lättnader för nordbors och näringslivets rörlighet i Norden är några av resultaten av det nordiska samarbetet 2005.

Jämställdhetsfrågor och klimatförändringar som ett allvarligt miljöhot med konsekvenser långt utanför polarregionen har varit viktiga frågor på den politiska agendan. Nordiska rådet och de nordiska parlamentspresidenterna har fört en dialog om hur det nordiska samarbetet bättre kan förankras i de nationella parlamenten och bli en naturlig del i de nationella fackutskottens dagliga arbete.

Andra frågor som diskuterats är nordiska värderingar och välfärdsmodeller som en av förklaringarna till Nordens tätposition i den globala konkurrensen. Här behövs bättre mobilitet och gemensamma satsningar på forskning och innovation för att Norden skall bli en global vinnaregion, något som man kommer att arbeta med under 2006.

Även det nordiska kulturarbetet har präglats av moderniseringsarbete under 2005 i syfte att göra det mer flexibelt och öppet för nya arbetsformer. Medel skall frigöras från administration till kultursamarbetets innehåll.

Presidiet

Nordiska rådets presidium består av en president, en vicepresident och högst elva andra valda medlemmar som utses av plenarförsamlingen. Varje land och partigrupp bör vara representerade i presidiet. Presidiet är rådets högsta beslutande organ då plenarförsamlingen inte är samlad.

Presidiet bereder övergripande politiska frågor, den allmänna inriktningen och utvecklingen av rådets verksamhet samt ansvarar för att rådets verksamhet samordnas med verksamheten i de nationella parlamenten och med andra internationella organisationer. Presidiet behandlar också budgeten för det nordiska samarbetet samt utrikes- och säkerhetspolitik. Svenska representanter i presidiet har varit Gabriel Romanus (fp), Anita Johansson (s) och Kent Olsson (m).

Prioriteringar under året har varit avlägsnandet av gränshinder och ökad rörlighet över gränserna i Norden. Samarbetet med Baltiska församlingen har också varit högt prioriterat liksom samarbetet med nordvästra Ryssland, Östersjöns parlamentariska församling och Arktiska parlamentarikerkommittén.

Nordiska rådets arbete 2005

Presidiet har beslutat att Nordiska rådets arbete i större utsträckning än tidigare skall fokusera på ett mindre antal aktuella ärenden och aktiviteter. Detta skall bidra till att ge rådet en tydligare profil och plattform i den växande

mängden av aktörer i regionen och därmed också stärka rollen som initiativtagare i aktuella frågor.

Fyra huvudmål har uppsatts för perioden 2005–2007:

- avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna
- stärka det nordiska samarbetet i det nya Europa
- brobygge till nordvästra Ryssland och östra Europa
- samarbete med Västnorden, Arktis och Barentsregionen
- Presidiet understryker också att kärnområden som språk, kultur och forskning fortsatt skall ha hög prioritet i det nordiska samarbetet.

Det danska ordförandeskapsprogrammet 2005 för det nordiska samarbetet hade fokuserat på:

- effektivisering av Nordiska ministerrådets arbete
- arbetsfördelning mellan Nordiska ministerrådet, Barentsrådet, Arktiska rådet och Östersjörådet
- gränshinder.

Budget

Nordiska ministerrådets budget för 2006 uppgår till ca 800 miljoner danska kronor. Nordiska ministerrådet beslutar om budgetramen medan Nordiska rådet kan påverka samarbetets innehåll inom ramen.

Presidiet utser varje år en särskild arbetsgrupp, med representanter för var och en av rådets fyra partigrupper, med uppgift att behandla ministerrådsförslaget angående det kommande årets budget.

Nordiska rådet tillstyrkte Nordiska ministerrådets budgetförslag efter viss justering. Nordiska rådet önskade en höjning av medlen till Nordiska kulturfonden, för insatser på narkotikaområdet, för åtgärder mot människohandel och för stöd till frivilliga organisationer i Baltikum. Höjningarna balanserades av sänkningar på andra områden (*rekommendation nr 30/2005*).

Modernisering av det nordiska samarbetet

De nordiska samarbetsministrarna har utrett det nordiska samarbetet i syfte att tydligare prioritera och effektivisera samarbetet. De överordnade målen för moderniseringsprocessen har varit att stärka den politiska relevansen och tillrättalägga arbetet efter detta. En förändrad omvärld och förändrade nationella förhållanden är bakgrunden till förändringsprocessen.

Genom samarbete kan de nordiska länderna skapa ett mervärde samt öka regionens konkurrenskraft. Här är nyckelord kunskapsutveckling, innovation, arbetsmarknadsutveckling och social mobilitet. Utökade insatser på dessa områden fördjupar den nordiska integrationen och bidrar till att göra det möjligt att avskaffa gränshinder i Norden.

Ambitionen att fokusera på speciellt viktiga frågor i det nordiska samarbetet är en uppfattning som även omfattas av Nordiska rådet, som dock ut-

tryckt förhoppningen att detta inte leder till en minskning av budgetramen. Viktigt är också att den parlamentariska kontrollen inte försvåras om samarbetet blir av en mer informell karaktär än i form av ministerråd. Nordiska rådet antog vid sessionen en rekommendation till stöd för omstruktureringen av Nordiska ministerrådet (*rekommendation nr 14/2005*).

Nordisk jämställdhet – en förebild

Nordisk jämställdhet återopas ofta som en förebild. Trots detta finns det fortfarande mycket att göra inom jämställdhetsområdet i Norden. Vid rådets session 2004 antogs ett internt beslut att jämställdhetsaspekten skulle bli en integrerad del i rådets arbete och att riktlinjer för detta arbete skulle utarbetas.

Riktlinjer har under 2005 antagits med innebörden att Nordiska rådets arbete skall genomsyras av en jämställdhetsaspekt inte minst när representanter till olika förtroendeposter utses.

Fokus på Ryssland – utvidgat samarbete

Under 2005 har samarbetet med Ryssland ökat på såväl regeringssidan som parlamentarikersidan.

Till ram för samarbetet med nordvästra Ryssland framlade Nordiska ministerrådet ett Rysslandsprogram till sessionen 2005. Programmet är uppbyggt kring fyra verksamhetsområden:

- kunskaps- och nätverksuppbyggnad
- deltagande i partnerskap i den nordliga dimensionen i EU
- samarbete med frivilligorganisationer i nordvästra Ryssland
- samarbete i Barentsregionen.

Syftet med programmet är att koordinera samarbetet i norra Europa för att undvika dubbleringar i samarbetet. Arktiska rådet, Barentsrådet och Östersjöstaternas råd är alla knutna till programmet och kompletterar på så sätt varandra.

Nordiska rådet anser det angeläget att samarbetet med Ryssland sker inom ramen för en sammanhållen och målmedveten strategi och understöder ambitionen att samarbeta inom ramen för EU:s nordliga dimension. Rådet tillstyrkte förslaget och underströk vikten av att stärka och tydliggöra samarbetet mellan de olika aktörer som är verksamma i norra Europa (*rekommendation nr 15/2005*).

Arktiskt samarbetsprogram

Ett nytt arktiskt samarbetsprogram antogs vid sessionen 2005 (*rekommendation nr 16/2005*). Programmet som gäller för åren 2006–2008 har en årlig budget på sju miljoner danska kronor.

Programmet gör Norden till en aktiv medspelare i Nordeuropa inte bara när det gäller de nordiska ländernas arbete i Arktiska rådet utan också i de satsningar som görs med anledning av Internationella polaråret 2007–2008.

Programmet fokuserar på urbefolkningens livsvillkor och de ekonomiska och kulturella utvecklingsmöjligheter som finns. Särskild fokus läggs på forskning. Klimatförändringar och kampen mot spridning av tungmetaller och miljögifter har naturligtvis också hög prioritet.

Kris- och katastrofhantering

Katastrofen i Sydostasien har gett många exempel på nordiskt samarbete, såväl spontant mellan enskilda människor som mer organiserat mellan länder, myndigheter och organisationer.

I dialog med de nordiska regeringarna har Nordiska rådet framhållit att länderna borde utveckla ett samarbete för att hantera svåra påfrestningar och katastrofer, bl.a. genom kapacitetsuppbyggnad och en gemensam finansiell beredskap. Regeringarna har då pekat på att det informella samarbete på myndighetsnivå som redan finns fungerar bra.

I ett uttalande i januari 2005 framförde Nordiska rådet att det nordiska samarbetet för kris- och katastrofhantering borde stärkas och få fastare former. Detta skulle vara till gagn både för katastrofinsatser runt om i världen och för skydd och hjälp till nordiska medborgare, var de än befinner sig. Det s.k. Nordcapssystemet för samordning av militär fredsbevarande verksamhet har visat sig fungera utmärkt och borde kunna fungera som modell även för nordisk arbetsfördelning och samordning av civil kris- och katastrofhantering.

En fråga ställdes till de nordiska regeringarna om vilka åtgärder som skulle vidtas för att öka den samlade nordiska insatsen i förbindelse med kris- och katastrofhantering både nationellt och inom ramen för internationellt samordnade insatser under ledning av t.ex. FN eller EU. Regeringarna har som svar framfört att man i Danmark, Finland, Norge och Sverige har inlett en utvärdering av hanteringen av flodvågskatastrofen och att resultatet av detta arbete kommer att ligga till grund för vidare ställningstagande angående behovet av att bygga ut det nordiska samarbetet i krissituationer.

Rådet har uttryckt sin tillfredsställelse över att frågan om nordiskt samarbete i krissituationer diskuteras på såväl minister- som tjänstemannanivå och följer arbetet genom en särskild arbetsgrupp som också har att behandla ett i rådet väckt förslag om civil krishantering. Arbetsgruppens arbete förväntas avslutas under 2006. Svenska representanter i arbetsgruppen är Agne Hansson (c) och Berndt Sköldestig (s).

Gränshinder

Arbetet med att undanröja gränshinder har varit högt prioriterat och presidiet har uppmanat de nationella delegationerna till bilaterala kontakter för att uppnå goda resultat. Presidiet har också försökt stimulera till gemensamma insatser i de nationella parlamenten för att påskynda processen.

Gränshindersfrågan var också en av de viktigaste frågorna på dagordningen för mötet med de nordiska statsministrarna i Reykjavik i oktober 2005.

I det fortsatta arbetet med att bekämpa gränshinder har rådet också riktat uppmärksamheten på att det inte skapas nya gränshinder när beslut tas om ny

lagstiftning. I juni 2001 undertecknade de nordiska ekonomi- och finansministrarna ett avtal om informationsutbyte i syfte att undanröja skadlig skattekonkurrens. Med hänvisning till detta har Nordiska rådets presidium föreslagit att alla ministerråd skall ingå motsvarande avtal så att länderna förpliktar sig att informera varandra i lagstiftningsfrågor som berör gränsöverskridande aktiviteter mellan länderna (*rekommendation nr 6/2005*).

De självstyrande områdenas status i Nordiska rådet

På dagordningen för mötet med de nordiska statsministrarna i Reykjavik fanns också de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet.

Frågan hade föranletts av att Färöarna ansökt om ett självständigt medlemskap i Nordiska rådet. Därefter har den vänstersocialistiska gruppen i rådet väckt ett medlemsförslag i vilket hemställs om att Färöarnas ansökan snarast skall behandlas i Nordiska rådet.

Vid mötet med statsministrarna blev konklusionen att Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet gemensamt skulle utreda frågan.

Målsättningen är att den politiska diskussionen om de självstyrande områdenas roll i det nordiska samarbetet äger rum under våren 2006 och att beslut kan tas vid sessionen i oktober samma år.

Internationellt samarbete

Viktiga steg för Nordens roll som brobyggare med Ryssland, men också med andra ”grannar” har tagits under 2005. Nya samarbetsprogram för Ryssland och Arktis och nya former för samarbete med Estland, Lettland och Litauen har antagits och satsningar har gjorts på gränssamarbete vid EU:s yttre gräns.

Under Nordiska rådets session i Reykjavik mötte presidiet representanter för Federationsrådet, Statsduman samt Nordvästra Rysslands parlamentariska församling (PANWR). Efter sessionen har också kontakter ägt rum mellan rådet och PANWR om samarbete på regional nivå. Under sessionen hölls också ett särskilt möte med Västnordiska rådet där frågan om de självstyrande områdenas status diskuterades.

Medlemmar av presidiet har också deltagit i Baltiska församlingens, Benelux interparlamentariska församling och OSSE:s sessioner och hållit möten med deras presidier. Presidiet har också mött representanter för Europaparlamentet och Europarådet. Nordiska rådet är en aktiv deltagare i Östersjösamarbetet och deltog med en delegation vid den 14:e parlamentariska Östersjökonferensen i Vilnius där Östersjöns sårbara havsmiljö stod i fokus.

Kultur- och utbildningsutskottet

Inom Kultur- och utbildningsutskottets område behandlas frågor om allmän kultur och konst, ett mångkulturellt och multietniskt Norden, film och medier, språk, idrott, barn- och ungdomskultur samt Föreningen Norden och frivillig-

sektorn. Dessutom behandlas utbildning, undervisning och forskning. Svenska medlemmar under året har varit Lars Wegendal (s) (ordförande), Heli Berg (fp), Tuve Skånberg (kd) samt Nils-Erik Söderqvist (s).

Från att under början av året till stor del ha arbetat med utbildnings- och forskningsfrågor förflyttades senare alltmer fokus mot kultursektorn, inte minst beroende på det förslag till ny nordisk strukturreform som lagts fram av Nordiska ministerrådet. I geografiskt hänseende har behandlats ämnen som, förutom traditionellt nordiskt område, berör både Baltikum, nordvästra Ryssland och det arktiska området samt EU-området.

Nordisk-baltiskt samarbete

En *arbetsgrupp om Baltikum*, ledd av Nils-Erik Söderqvist, arrangerade i samband med rådets septembermöten studiebesök i skolor i Karlstad följt av ett miniseminarium om kvalitet i skolan. Deltagare i arrangemanget var medlemmar av Baltiska församlingen, medlemmar av rådet och av riksdagens utbildningsutskott. Studiebesöken och seminariet var en uppföljning av en skolkonferens på Island samt motsvarande besök i skolor i Litauen under 2004. Frågan om kvalitet i skolan är därmed inte avslutad utan behandlas fortsatt av utskottet under 2006.

Inom kulturens område behandlade utskottet även ett medlemsförslag om *stöd till nordisk-baltiskt nätverkssamarbete för frivilligorganisationer* som föreslagits av mittengruppen (*rekommendation nr 17/2005*). Förslaget innebar att ministerrådet inom ramen för de reformerade riktlinjerna för det nordiska samarbetet med de nya EU-medlemmarna Estland, Lettland och Litauen skall utforma ett stöd till stärkande av frivilligorganisationernas nätverksarbete med de baltiska staternas frivilligorganisationer. Det innebar även att ministerrådet skall redogöra för vilken roll stödordningar och frivilliga organisationer både i Norden och i nordvästra Ryssland är tänkta att ha inom ramen för riktlinjerna för Nordiska ministerrådets samarbete med nordvästra Ryssland.

Forskning

Forskning är ett stort och viktigt område. Utskottet stödde ett medlemsförslag från den konservativa gruppen om en komparativ *studie av de nordiska lärarutbildningarna* (*rekommendation nr 28/2005*).

Ett medlemsförslag som väckts av mittengruppen om *arktisk forskning* behandlades av utskottet. Förslaget innebär en fortsatt satsning på forskning på klimat- och miljöförändringar i Arktis och skall bl.a. utmynna i att ett förslag till en nordisk forskningssatsning på området skall läggas fram inför Internationella polaråret 2007. Förslaget resulterade i (*rekommendation nr 18/2005*) vid sessionen.

Bioteknik och bioetik

Utskottets *arbetsgrupp om en nordisk dimension i lagstiftningen om bioteknik och bioetik*, har under året varit tvärfackligt sammansatt under ledning av Britt Hildeng, Norge. Svensk medlem har varit Agne Hansson (c) från Miljö- och naturresursutskottet. Gruppen genomförde ett seminarium i januari 2005 i samarbete med Nordiska bioetiska kommittén och med deltagare av forskare på området.

Tv-samarbete

Arbetsgruppen om nordisk grannlands-tv avslutade vid sessionen sitt arbete med att lägga fram en redogörelse. Gruppen uppfordrade till ett starkare samarbete och såg möjlighet till detta speciellt inom nordisk text-tv och en eventuell barnkanal. Gruppens majoritet ansåg att etablerandet av en överordnad nordisk tv-kanal var alltför kostnadskrävande och därför orealistiskt och därmed bör avslutas. Utskottet ställde sig bakom slutsatserna.

Strukturreform om kultursamarbete

Utskottet har under året diskuterat nordiskt *kultursamarbete* mot bakgrund av ett nytt förslag från Nordiska ministerrådet, *Strukturreform av det nordiska kultursamarbetet*, som lades fram för rådet på sessionen. Utskottet stödde ministerrådets planer för förändring men beslöt tillsätta en *arbetsgrupp* som under 2006 skulle utarbeta en kulturpolitisk plattform. Plattformen bör klargöra centrala principer som det kulturpolitiska samarbetet skall vila på och utpeka områden eller teman som bör sättas i fokus under de kommande åren. Denna kulturpolitiska plattform skall vara styrande för utskottets arbete på detta område.

Målet med plattformen skall vara att påverka prioriteringarna i de kommande ordförandeskapsprogrammen, och denna skall utgöra ett underlag för dialog med ministerrådet och även ett underlag för att föreslå större kulturpolitiska satsningar i form av program, seminarier, konferenser och liknande. Gruppen lägger fram förslag för utskottet i juni 2006. Svensk medlem i gruppen är Lars Wegendal (s).

I likhet med tidigare år har kulturutskottet haft ett *dialogmöte* med de nordiska kulturministrarna i samband med sessionen. Vid mötet diskuterades bl.a. den planerade nya strukturen för kultursamarbetet.

Rådet antog vid sessionen en rekommendation, i vilken Nordiska ministerrådet uppmanas genomföra reformen med hänsyn till utskottets synpunkter, fortsätta dialogen med rådet om den vidare utformningen av struktur och handlingsplaner, samt i dialog med utskottet presentera sitt färdiga förslag för utskottet om möjligt före den 1 september 2006 (*rekommendation nr 19/2005*).

Språk

Kultur- och utbildningsutskottet kommer under 2006 att ha *språkfrågan* som ett prioriterat område. Då kommer utskottet att i ett sammanhang behandla ett förslag från Nordiska ministerrådet om en ny deklaration om nordisk språkpolitik tillsammans med en rapport från Nordiska rådets kontrollkommitté om nordisk språkförståelse som överlämnats till utskottet. Även Nordiska kulturfonden har varit aktiv på området, en rapport baserad på enkätundersökningar i de nordiska länderna har givit utskottet värdefull information.

Slutsatserna i rapporterna är samstämmiga. Man kan tydligt se stora skillnader i *språkförståelse*, både geografiskt och åldersmässigt. Eftersom förståelsen av varandras språk i Norden är en grundbult i det nordiska samarbetet anses den minskade förståelsen vara ett problem inte bara för de nordiska ländernas befolkning utan också ett direkt hot mot det fortsatta nordiska samarbetet.

Dels handlar problemet om ett allt större inflytande från engelskan, som numera i ökad utsträckning används som ett andraspråk vid kontakter med nordiska grannar. Detta gäller i hög grad för yngre människor. Dels medför den minskade, och ofta närmast obefintliga, undervisningen i andra nordiska språk i skolorna att den nordiska språkförståelsen minskat. Ett undantag bland de nordiska länderna är Färöarna, med danska som andra språk i landet, men där det även undervisas i andra nordiska språk i skolorna. På Färöarna finns följaktligen också den bästa språkförståelsen i Norden.

Målet för utskottets arbete är därför att hitta metoder att öka språkförståelsen. Skolan, liksom lärarutbildningens roller anses centrala i sammanhanget.

Spel och lotterier

Utskottet behandlade även ett medlemsförslag från den socialdemokratiska gruppen om *de nordiska spel- och lotterimarknaderna*. Förslaget innebar att man inom ramen för EU gemensamt skall arbeta för att behålla möjligheten att nationellt kunna reglera den egna spel- och lotterimarknaden, att inom ramen för EU gemensamt arbeta för att dessa frågor undantas från EU:s tjänstedirektiv samt att stärka en gemensam forskning kring spelandet och dess negativa sidor för att hitta metoder att bekämpa spelberoendet. Man föreslog även att en redovisning från Nordiska ministerrådet av vad som skett i ärendet skulle ske senast vid sessionen 2006 (*rekommendation nr 21/2005*).

I debatten anmälde de svenska Moderaterna en avvikande uppfattning men yrkade inte på votering eftersom utgången var given.

Nationell förankring

För att uppnå en bättre förankring i parlamenten inbjuds de motsvarande nationella utskotten regelbundet till kultur- och utbildningsutskottens möten i det land där mötet hålls för en ömsesidig information.

Samarbetet 2006

2006 kommer särskild uppmärksamhet att ägnas åt de nordiska språken och språkfrågor överlag. Kulturen är traditionellt den starkaste sektorn inom det nordiska samarbetet och Nordiska ministerrådet har sjösatt en helt ny form och struktur för det nordiska kultursamarbetet. Förändringarna inom kultursektorn kommer att följas med stort intresse och om nödvändigt väcks politiska initiativ. Den kulturella gemenskapen i Norden är en central tillgång att vårda och en resurs att utveckla.

Välfärdsutskottet

Välfärdsutskottet svarar för ärenden som rör välfärds- och trygghetssystem, social- och hälsovård, handikapp, bostadspolitik, familj, barn och unga samt alkohol och narkotika. Margareta Israelsson (s) har under året varit svensk medlem i utskottet men ersattes i oktober 2005 av Monica Green (s).

Samarbetet under 2005

Den nordiska *välfärdsmodellens* utmaningar och den yttre press som den utsätts för genom globaliseringen har under året diskuterats i utskottet. En anledning till pressen är att befolkningen i Norden liksom Europa i stort blir äldre och att allt färre bidrar till försörjningen. Ett flerårigt välfärdsforskningsprogram för att beskriva välfärdsmodellen har igångsatts av Nordiska ministerrådet och innehåller projekt inom jämställdhet, invandring, äldreomsorg och handikapp. Programmet startades år 2000 och har en budget på 35 miljoner danska kronor. Programmet har till uppgift att analysera den nordiska välfärdsmodellen ur ett europeiskt perspektiv.

Alkoholpolitiken är en av de mest brännande frågorna på den nordiska välfärdsdagordningen. Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet är eniga om att förstärka samarbetet mellan länderna på detta område även om det finns skillnader. I början av året träffade utskottet Baltiska församlingens socialkommitté för att diskutera alkoholpolitiken i Norden och Baltikum.

Telemedicin är ett område med stor potential och här försöker man finna praktiska och juridiska lösningar för att främja en bred användning av telemedicin, särskilt i Nordens många glesbefolkade områden.

För att Norden skall framstå som en attraktiv *bioteknikregion* internationellt behövs en nordisk samordning av lagstiftningen på området. I seminarier och politiska diskussioner har Norden dryftat de svåra etiska avvägningar som uppstår genom den avancerade bioteknologin. I början av år 2005 arrangerade utskottet tillsammans med övriga rådsutskott ett seminarium för att belysa centrala områden inom bioteknologi och bioetik.

Utskottet följer också det arbete som sker inom EU:s nordliga dimension och det särskilda partnerskapet om *hälsa och välbefinnande*. Partnerskapet tar särskilt sikte på samarbetet med Ryssland.

Ett Norden för alla – ett nordiskt handlingsprogram

Med anledning av en rapport från Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor hade Nordiska ministerrådet lagt fram ett förslag om design för alla. Förslaget innebär att de olika ministerråden skall utarbeta en strategi för att hänsyn tas till personer med funktionshinder i alla handlings- och arbetsprogram. Principen om design för alla skall värderas i alla relevanta frågor i ministerrådet.

Förslaget innebär också att en informationsstrategi skapas så att information och kommunikation anpassas till funktionshindrades situation och att en kartläggning görs av tillgängligheten till byggnader som disponeras av nordiska institutioner och samarbetsorgan.

Välfärdsutskottet delade tankarna bakom ministerrådsförslaget och pekade på behovet av att det nordiska samarbetet agerar som föregångare inom detta område för att utvecklingen skall föras framåt. Utskottet underströk också vikten av att information och kommunikation var anpassade till alla grupper i samhället och att en design för alla inte bara omfattade den fysiska miljön. Samhället skall vara tillgängligt för alla människor i samhället oavsett kön, ålder eller funktionsförmåga (*rekommendation nr 22/2005*).

Psykiiskt sjuka och handikappade

Psykiatrivården är i de nordiska länderna föremål för en intressant utveckling. Nordiska rådet anser att lyckade behandlingsformer i ett land bör kunna tas till vara i andra nordiska länder. Arbetet pågår för att öka erfarenhetsutbytet inom denna vårdsektor.

Den socialdemokratiska gruppen hade i ett medlemsförslag pekat på att psykiskt sjuka ofta har en sämre social situation än fysiskt sjuka. Förslagsställarna anser att det existerar en stor skillnad i den verkliga situationen för personer med psykiska handikapp i förhållande till lagstiftningen.

Välfärdsutskottet ansåg det viktigt att kartlägga hur handikappslagarna och bestämmelserna tillämpas på psykiskt sjuka och hur psykiskt sjuka kan ges samma förutsättningar som kroppsligt handikappade med tanke på hur lagarna tillämpas (*rekommendation nr 23/2005*).

Samarbetet 2006

Välfärdsutskottet kommer att fortsätta granska den nordiska psykiatrivården i syfte att väcka politiska initiativ till sessionen 2006. I avsikt att ta initiativ för att säkra välfärden på sikt avser utskottet också att behandla frågor som rör den svårösta ekvationen med en åldrande befolkning och föränderliga samhällsstrukturer kombinerat med nordiska trygghetsordningar. Utskottet kommer under 2006 att arrangera ett seminarium om samarbete inom psykiatrivården i Norden.

Vidare kommer utskottet fortsatt att fokusera på den nordiska folkhälsan med speciell hänsyn till fetma och ohälsa. Redan år 2005 arrangerade utskottet tillsammans med medborgar- och konsumentutskottet ett seminarium om

fetma och ohälsa. Detta med anledning av ministerrådets arbete med en nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet.

Utskottet arrangerar tillsammans med Beneluxparlamentet, Baltiska församlingen och British-Irish Interparliamentary Body en konferens om narkotikaproblematiken och handeln med droger i ett globalt perspektiv.

Medborgar- och konsumentutskottet

Utskottet ansvarar för ärenden som rör demokrati, mänskliga och medborgerliga rättigheter, jämställdhet, konsumentfrågor, livsmedel, kriminalitet (inklusive internationell brottslighet och terrorism), lagstiftning, urbefolkningsfrågor, invandring och integration samt samarbete mot rasism. Svenska medlemmar har varit Marianne Carlström (s), Elina Linna (v), Inger René (m) och Berndt Sköldestig (s).

Prioriterade områden under året har varit människohandel, organiserad och internationell brottslighet, terrorism samt jämställdhet och demokratifrågor. Även bioetik, urbefolkningarnas situation, invandring och integrationsfrågor har behandlats av utskottet.

Seminarier om bioetik och EU:s kemikalielagstiftning

Utskottet arrangerade i januari två seminarier. *Mot en nordisk biopolitik?* var resultatet av en arbetsgrupp som behandlar bioetik och bioteknologi. Syftet med seminariet var att försöka klargöra likheter och skillnader i den nordiska lagstiftningen på området. Områden som behandlades var biobanker, möjligheter och utmaningar för hälsa och välfärdspolitik samt bioteknologi som näring – möjligheter och hinder.

Det andra seminariet, som anordnades tillsammans med miljö- och naturresursutskottet och näringsutskottet, handlade om *EU:s kemikalielagstiftning – Reach*, där EU:s alla olika lagar om kemikalier, ca 40 till antalet, samlas under en gemensam lag. Flera brister i lagen framkom under seminariet, bl.a. bristande öppenhet, bristande täckning och få bestämmelser om konsumentskydd. Ett medlemsförslag utarbetades där tonvikten lades på miljö, hälsa och konsumentinsyn i förbindelse med kemikalieanvändning. Förslaget behandlades vid den 57:e sessionen och en rekommendation (*framställning nr 9/2005*) antogs av rådet.

Dialog med justitieministrarna

Medborgar- och konsumentutskottet initierade i början av året en arbetsgrupp som hade till uppgift att föra en dialog med Nordiska ministerrådets justitisektor när det gällde utarbetandet av *samarbetsprogrammet för 2005–2008*. Från Sverige ingick Inger René i arbetsgruppen.

I ett möte med Danmarks justitieminister Lene Espersen föreslog gruppen en vidareutvecklad dialog med ministrarna i samband med utarbetande av

ordförandeskapsprogram. Detta mot bakgrund av att justitiesektorn inte längre skall producera årliga handlingsplaner och att arbetet i fortsättningen primärt skall grunda sig på de respektive ordförandeskapsprogrammen.

Justitieministern välkomnade arbetsgruppens förslag och föreslog att detta kunde skrivas in i samarbetsprogrammet som en integrerad del av proceduren.

Organiserad brottslighet och människohandel

Ett starkt prioriterat område för utskottet har under året varit kriminalitet i olika former; korruption, organiserad brottslighet, människohandel och terrorism har varit teman där utskottet tagit initiativ, bl.a. genom seminarier, studiebesök och väckta medlemsförslag.

Utskottet besökte som ett led i denna prioritering Strasbourg, där man bl.a. träffade representanter från Europarådet och Europadomstolen. Det primära syftet med besöket var att orientera sig om Europarådets arbete när det gäller människohandel och trafficking, våld mot kvinnor, mänskliga rättigheter samt kampen mot terrorism.

Ett medlemsförslag rörande *en konferens i S:t Petersburg om korruption* väcktes av utskottet som en följd av ett gemensamt möte i Pärnu mellan medborgar- och konsumentutskottet, Baltiska församlingens lag- och säkerhetsutskott och parlamentariker från nordvästra Ryssland, där korruption utgjorde ett tema. Med hänsyn till att korruption är ett stort problem i nordvästra Ryssland och att de nordiska ländernas samarbete med regionen utvecklas alltmer, ansågs en konferens i S:t Petersburg vara av gemensamt intresse. Förslaget utmynnade i en rekommendation (*framställning nr 13/2005*) där dock tidsaspekten på när konferensen skulle arrangeras togs bort.

Ett medlemsförslag om gemensam nordisk koordinering av åtgärder riktade mot bekämpande av människohandel med särskilt fokus på trafficking för sexuella ändamål väcktes av utskottet och behandlades vid den 57:e sessionen och resulterade i två rekommendationer (*rekommendation nr 25/2005* och *nr 26/2005*.)

I den ena rekommendationen, *26/2005*, anmodas de nordiska utrikesministrarna att på Nordiska rådets 58:e session 2006 rapportera från sitt arbete i arbetsgruppen om *Nordisk-baltisk bekämpning av människohandel (Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings)* som man planerar att avsluta i augusti 2006.

Jämställdhet

Ett av utskottets huvudområden är jämställdhet. Ministerrådets förslag om *handlingsplan för jämställdhetssamarbetet 2006–2010* behandlades under året. Utskottet såg positivt på ministerrådets två prioriterade huvudområden: *Kön och Makt* samt *Kön och Ungdom*. Utskottet konstaterade att samarbetsprogrammet var relevant och konkret. Man ville dock ha ett tillägg: *Den nya mansrollen* till området *Kön och Makt*. Männens attityder och de patriarkala strukturerna borde närmare beskrivas i programmet, ansåg utskottet.

I oktober deltog från utskottet Inger René i konferensen *Women and Democracy* som anordnades i S:t Petersburg. I en muntlig rapport till utskottet konstaterade hon att det varit en bra och spännande konferens där ca 700 personer från 14 länder deltog. I ett delseminarium som handlade om människohandel och trafficking framkom att endast en polis i S:t Petersburg arbetade med dessa frågor och att det saknades kompetens på området. Internationellt samarbete var därför nödvändigt i kampen mot människohandel. Det uttrycktes också önskemål om att liknande konferenser skulle arrangeras i framtiden, eftersom utbytet av erfarenheter och gemensamma diskussioner ansågs mycket viktiga och fruktbara.

Urbefolkningarnas livssituation

Medborgar- och konsumentutskottets rapportör för urbefolkningarnas livssituation, Bendiks H. Arnesen, presenterade under året en rapport. Rapporten var en uppföljning av rekommendation 19/2004 *Samarbeid med urfolkene i Barentsregionen*. Rapportören konstaterade efter en resa till Murmansk på Kolahalvön att samarbetet med urbefolkningarna i nordvästra Ryssland måste utvecklas, inte minst på hälsoområdet. Detta ledde fram till att utskottet utarbetade ett förslag om *Hälsa och näringsutveckling bland urfolk i Barentsregionen*. Förslaget resulterade i rekommendation nr 19/2005 där man bl.a. med anledning av FN:s nya urfolksårtionde 2005–2015 anmodar FN att tillsammans med Arktiska rådet arrangera en konferens 2006. Konferensen skall samla deltagare från myndigheter och organisationer som är involverade i arbetet med urbefolkningar i Barentsregionen och konferensen bör identifiera gemensamma mål för urfolksårtiondet och en plan för hur dessa kan uppnås.

Konsumentfrågor

Nordiska ministerrådets förslag att reducera antalet ministerråd från 18 till 11 var föremål för diskussion i utskottet under året – detta med anledning av att ministrarna beslutade att avveckla ministerrådet och Ämbetsmannakommittén för konsumentfrågor. Utskottet uttryckte stark oro för att konsumentfrågorna i och med detta skulle bli lidande.

Utskottet träffade med anledning av detta den danske konsumentministern Lars Barfoed och ställde frågor angående den föreslagna förändringen i ministerrådets arbete. Minister Barfoed försäkrade att konsumentfrågorna inte skulle bli lidande, men att det var viktigt att samordna den nordiska konsumentpolitiken gentemot EU. Arbetet skulle enligt ministern bli mer rationellt med färre ministerråd och därmed effektivare även på konsumentområdet.

De nordiska konsumentministrarna uttalade i september att de även i fortsättningen skulle mötas för att dryfta aktuella konsumentpolitiska problemställningar. Ministrarna beslutade också att "samarbetet skulle fortsätta i en ämbetsmannagrupp under former som säkerställde ett innehållsmässigt fortskridande av konsumentensamarbetet, där även de nordiska konsumentorganisationerna kan medverka. På det sättet garanteras ett tätt och välfungerande nätverk bland myndigheter och organisationer på konsumentområdet."

I oktober diskuterade utskottet åter Nordiska ministerrådets planer och man betonade då det viktiga i att konsumentsektorn blev tilldelad de nödvändiga ekonomiska medlen för det fortsatta samarbetet samt professionell rådgivning från ministerrådets sekretariat. Utskottet godkände därmed följande ändringsförslag till *rekommendation nr 14/2005*: ”Vidare skall sektorn tilldelas nödvändiga medel för att ämbetsmannagrupperna och arbetsgrupperna kan arbeta med utgångspunkt från samarbetsprogrammet för konsumentområdet 2005–2010, liksom Nordiska ministerrådets sekretariat även i framtiden skall kunna bistå konsumentsamarbetet med relevant och kompetent rådgivning.”

Samarbetet 2006

Medborgar- och konsumentutskottet kommer under 2006 att ägna stor uppmärksamhet åt frågor som berör organiserad brottslighet och jämställdhet, särskilt i syfte att bekämpa alla former av människohandel. Hotet mot den personliga integriteten i samband med bekämpandet av terrorism är också en fråga som kommer att aktualiseras.

Kampen mot korruption i de nordiska och baltiska länderna är en fråga som fortsatt kommer att finnas på utskottets dagordning och fokus kommer att ligga på vilka konkreta åtgärder som kan vidtas för att bekämpa korruption.

Miljö- och naturresursutskottet

Norden ligger i täten internationellt när det gäller miljöskydd och hållbar utveckling. Den nordiska miljöskyddskonventionen anger att de nordiska länderna skall informera varandra om beslut som kan medföra gränsöverskridande miljöpåverkan. Det nordiska samarbetet bygger på principen om största gemensamma nämnare. Det land som har den högsta ambitionen för miljöarbetet används som måttstock. Avsikten är också att få genomslag för nordisk natur- och miljöpolitik internationellt och särskilt i EU.

I Nordiska rådet svarar miljö- och naturresursutskottet för ärenden inom miljö och skogsbruk, fiske, hållbar utveckling samt energi. Svenska medlemmar i utskottet har under året varit Sinikka Bohlin (s), Barbro Feltzing (mp), Agne Hansson (c) och Gunilla Tjernberg (kd).

Samarbetet 2005

Nya handlingsprogram för miljö och energi, satsningar på nordisk mat, marin forskning, kustfiskets framtid och EU:s kemikaliedirektiv är delar i strategin för ett hållbart Norden som varit föremål för särskild uppmärksamhet under 2005.

Nordiska rådets natur- och miljöpris utdelas årligen. Priset som är på 350 000 danska kronor syftar till att öka kunskapen om natur- och miljöarbetet i Norden. År 2005 tilldelades priset Ann-Cecile Norderhaug från Norge.

Miljö och bärkraftig utveckling

Under hösten 2004 presenterade Nordiska ministerrådet ett förslagspaket, Ministerrådsförslag om en reviderad strategi för bärkraftig utveckling i Norden – Hållbar utveckling – en ny kurs för Norden, reviderad utgåva med mål och insatser 2005–2008. I paketet ingick förslag om en reviderad strategi för genetiska resurser i Norden, ett handlingsprogram för det nordiska miljösamarbetet 2005–2008, ett förslag till handlingsprogram för nordiskt fiske-, jordbruks-, skogsbruks- och livsmedelssamarbete 2005–2008 och slutligen ”ett nordiskt lyft för värdeskapande och livskvalitet”.

Utskottet ansåg att dessa förslag vara så omfattande att man inte hade möjlighet att färdigbehandla dem till sessionen 2004 utan dialogen fortsatte under 2005 och rådet antog under våren detta år ett antal rekommendationer om bärkraftig utveckling och miljö i enlighet med de framlagda förslagen (*rekommendationerna nr 1/2005, 2/2005, 3/2005, 4/2005, 7/2005 och 8/2005*).

Med anledning härav finns det nu en gemensam nordisk strategi för hållbar utveckling. Eftersom en nordisk strategi inte kan upprättas isolerat då Norden är beroende av utvecklingen i Europa och hela världen skall den nordiska strategin fungera som en utgångspunkt för Nordens internationella påverkan. Den nordiska strategin för hållbar utveckling var ursprungligen en mer traditionell miljöstrategi, men har utvidgats till att också omfatta sociala aspekter, utbildning, klimat, genetiska resurser, hav, kemikalier och livsmedel.

Miljöhandlingsprogrammet för 2005–2008 har fokus på fyra områden, Miljö och hälsa, hav, natur, kultur och friluftsliv samt bärkraftig produktion och konsumtion i förhållande till Norden, närområdet och internationellt.

Nordisk energipolitik

Hållbar energiförsörjning finns också på den nordiska agendan. Inom detta område har Nordiska rådet samarbetat med Baltiska församlingen och Benelux interparlamentariska församling. Parlamentariker från de tre organisationerna diskuterar vilka politiska och ekonomiska verktyg som behövs för utvecklande av hållbar och säker energi, ökad effektivitet och minskat energi-beroende.

Det nordiska energisamarbetet från 2005–2009 styrs av en egen handlingsplan. Planen fastslår att det nordiska samarbetet skall bidra aktivt till utformningen av energipolitiken i Norden och Europa. Såväl de nordiska energiministerna som parlamentarikerna i Nordiska rådet står bakom planen (*rekommendation nr 29/2005*). Viktiga huvudområden inom det nordiska energisamarbetet är energimarknaden, hållbara energisystem och Norden i det internationella samarbetet.

Under ett antal år har satsningar gjorts på energiforskning i nordisk regi, vilket har stärkt forskningsmiljöerna i Norden och bidragit till ett omfattande kunskapsnätverk. Denna kunskapsbas har gett nordisk industri möjlighet att delta i utvecklingen och introduktionen av ny teknologi.

Både energiministrar och parlamentariker har ett omfattande samarbete med baltiska och ryska kolleger bl.a. inom Basrecooperation (Baltic Sea region Energy Co-operation).

Vid Nordiska rådets junimöten 2005 antogs en rekommendation om kraftsituationen i Norden (*rekommendation nr 12/2005*). I rekommendationen föreslås att en genomgång av existerande prognoser för den framtida elförbrukningen i de nordiska länderna skall företas och att det görs en utvärdering av om dessa ger en realistisk bild av förväntningarna. Dessutom föreslås en genomgång av existerande planer för elförsörjningen i Norden och för förbättring av kraftöverföringen i och mellan de nordiska länderna.

Mot bakgrund av en rekommendation har en jämförande studie av de nordiska ländernas politiska insatser för att främja användningen av förnybara energikällor genomförts under året. Studien skall stimulera till diskussion om de nordiska energimarknadernas skilda förutsättningar, underlätta erfarenhetsutbyte och ge underlag för fortsatta analyser och nya samarbetsprojekt inom området.

Nordiskt fiskerisamarbete

Det nordiska fiskerisamarbetet strävar efter att etablera olika former för dialog om förvaltning av fiskbestånden.

Vid sessionen år 2004 antogs en rekommendation angående en framtidskonferens för kustfisket i Norden. Tillsammans med Nordiska ministerrådet arrangerades en konferens i maj 2005 om utvecklingsmöjligheterna för kustfisket i Norden och hur fiskarna kan påverka sin egen situation. Ett flertal fiskeriorganisationer liksom representanter för de nordiska parlamentens miljö- och jordbruksutskott hade inbjudits till konferensen.

Kustfiskeorganisationerna hade utarbetat en deklaration om kustfiskets framtid och antog under konferensen ett uttalande om kustfiskarnas rättigheter. Till de nordiska regeringarna framställdes önskemål om att ta bort möjligheten att sälja fiskekvoter.

EU:s kemikaliedirektiv

I *rekommendation nr 9/2005* föreslår Nordiska rådet att de nordiska ländernas regeringar var för sig och tillsammans arbetar för att EU:s kemikaliedirektiv antas. Detta för att främja miljö-, hälso- och konsumenthänsyn i förbindelse med användandet av kemikalier.

Under ett tvådagarsseminarium i början av året om biopolitik var EU:s nya kemikaliereform ett huvudtema. Nordiska rådet betonade för sin del vikten av att vidta åtgärder för att få bort farliga kemikalier. Det är av stor betydelse att farliga kemikalier ersätts av mindre farliga och detta är ett av syftena med kemikaliereformen Reach. Rådet delar också uppfattningen att producenter och importörer av kemiska ämnen måste ta sitt ansvar för att produktion och bruk av kemikalier sker på ett sådant sätt att det inte skadar miljön eller hälsan.

Samarbetet 2006

Under 2006 kommer utskottet fortsatt att följa frågor som det vidare arbetet med EU:s kemikalielagstiftning, framtiden för kustfiskarna, miljösäkerhet och sjöfart, energiförsörjning och miljövänliga energikällor samt klimatförändringar och förvaltningen av naturresurser.

Nya frågor som utskottet kommer att aktualisera är bekämpningen av Östersjöns övergödning genom den nyligen tillsatta arbetsgruppen med representation från alla Östersjöländer. Utskottet kommer också att följa EU:s arbete med att utveckla en integrerad sjöfartspolitik och i genomförandet av Europeiska sjöfartsstrategin, vars mål är att skydda och bevara den marina miljön. Hanteringen av radioaktivt avfall är en annan fråga som kommer upp på agendan under 2006.

Näringsutskottet

Nordiska rådets näringsutskott ansvarar för ärenden som rör villkor för ekonomi och produktion, näring/industri, inre marknad, handel, fri rörlighet, borttagande av gränshinder, regioner och strukturstöd, sysselsättning och arbetsmarknad, arbetsmiljö, infrastruktur, transport och kommunikation samt IT. Energipolitiska frågor behandlas av miljö- och naturresursutskottet.

Svenska medlemmar i utskottet har varit Reynoldh Furustrand (s), Lennart Axelsson (s), Rolf Gunnarsson (m) och Runar Patriksson (fp).

Samarbetet 2005

Nordiska rådets näringsutskott har under året särskilt fokuserat på frågorna om ”outsourcing i Norden”, nordisk-baltiskt arbetsmarknadssamarbete och EU:s patent på mjukvara.

Fokus på outsourcing

Näringsutskottet har under året ägnat mycket tid åt att följa upp det seminarium om Industrial Development in the Baltic Sea som utskottet arrangerade i samband med Nordiska rådets temakonferens i Helsingfors 2004. På utskottets initiativ arrangerades seminariet ”Global OUTsourcing – Nordic INsourcing” i Köpenhamn den 10–11 maj, i samarbete med Nordiska ministerrådet och Nordiskt innovationscenter. Seminariet fokuserade på möjligheterna till ökad företagslokalisering till Norden för att skapa ökad tillväxt och nya arbetstillfällen.

Vid utskottets uppföljning av seminariet ansåg man att temat skulle vara lämpligt att behandla vid det möte som representanter för de nationella näringsutskotten inviterats till i samband med sessionen. Tyvärr blev mötet inställt på grund av att alltför få från de nationella näringsutskotten kunde delta. Näringsutskottet har därefter sänt en ny invitation till de nationella näringsutskotten till ett möte i samband med Nordiska rådets möte i Stockholm den 25–26 april 2006.

I samband med Nordiska rådets 57:e session i Reykjavik offentliggjordes debattskriften "Norden som global vinnaregion" där 27 ledande opinionsbildare från näringslivet, den akademiska världen, myndigheter och kulturliv ger sin syn på vilka nordiska värden som är en styrka i den internationella konkurrensen. Näringsutskottet uttryckte stort intresse för denna skrift och tillsatte en arbetsgrupp som snabbt följde upp denna med en rad förslag till åtgärder för att ta till vara Nordens potential. Arbetet med detta kommer att fortsätta under 2006.

Gränshinder

Näringsutskottet tog med stort intresse del av Poul Schlüters redogörelse "De nordiska lande – én arbejdsplads, ét hjemmemarked" och resultaten av arbetet för att avlägsna gränshinder för näringslivet. Utskottet beslöt att vid varje möte följa upp arbetet för att se om det finns anledning till nya initiativ på detta område.

Nordisk-baltiskt arbetsmarknadssamarbete

Näringsutskottet hade i samband med det gemensamma mötet med Baltiska församlingen i Pärnu ett bilateralt möte med motsvarande utskott i Baltiska församlingen under temat nordisk-baltiska arbetsmarknadsförbindelser. Vid mötet enades man om att följa upp den trepartskonferens om den nordisk-baltiska arbetsmarknaden som arrangerades i Stockholm år 2004. Baltiska församlingen har tagit initiativ till ett gemensamt möte på detta tema den 8–9 juni 2006 till vilket även välfärdsutskotten och relevanta nationella utskott kommer att inviteras.

Utskottet har under året även behandlat ett medlemsförslag som väckts av den vänstersocialistiska gröna gruppen om koordinerad nordisk arbetsmarknadsinformation i de baltiska länderna och Polen. Utskottet kommer att slutbehandla förslaget under 2006.

Patent på mjukvara

En arbetsgrupp inom näringsutskottet, i vilken Runar Patriksson deltagit från Sverige, har under året arbetat med frågan om EU:s förslag till direktiv om europeiska patent på mjukvara. Arbetsgruppens förslag ledde till en framställning till de nordiska ländernas regeringar (*framställning nr 10/2005*) om tydliga krav på det tekniska bidraget och innovationsnivån för patent, att man tillser att ett patent inte begränsar infrastruktur och interoperabilitet samt att patent inte kan tilldelas produkter eller uppfinningar som enbart utgör en affärsmetod eller en översättning av en känd procedur eller fysisk process. Vidare rekommenderade man Nordiska ministerrådet att snarast möjligt i samarbete med nationella patentorganisationer och tongivande IT-aktörer inventera vilka särskilda patentbehov som finns i den nordiska mjukvaruindustrin och att sätta i gång en utvärdering av hur lång löptid ett patent för mjukvara bör ha (*framställning nr 11/2005*).

Övrigt

Näringsutskottet behandlade i samband med sitt möte i Karlstad i september en skrivelse från Tornedalsrådet om utbyggda järnvägsförbindelser i Tornedalen. Näringsutskottet tog inte ställning till sakfrågan men sände ett brev till de nordiska infrastrukturministrarna där man uppmanade dem att, innan beslut om förändringar i form av utbyggnad eller ombyggnad av infrastrukturen i de gränsnära områdena fattas, samråda mellan myndigheter och andra beslutande organ i de berörda länderna.

Tillsammans med miljö- och naturresursutskottet samt medborgar- och konsumentutskottet arrangerade näringsutskottet i januari ett seminarium om EU:s kemikalielagstiftning Reach. Som ett resultat av seminariet antogs en rekommendation med stöd för ett antagande av Reach och att målsättningen bär vara att främja miljö, hälsa och konsumentinflytande vid kemikalieanvändning (*framställning nr 9/2005*).

Utskottet har även under året behandlat ministerrådsförslag om nordiskt näringspolitiskt samarbetsprogram 2006–2010 (*rekommendation nr 27/2005*) samt förslag om harmonisering av byggregler. Förslaget avskrevs med motiveringen att Nordiska ministerrådet redan har satt i gång aktiviteter på området. Reynoldh Furustrand har utsetts som näringsutskottets representant i den styrgrupp som arbetar med frågan om harmonisering av de nordiska ländernas byggregler.

Samarbetet 2006

Näringsutskottet kommer att ha fortsatt fokus på frågeställningar som berör outsourcing. Bland annat kommer frågan att diskuteras vid det möte som näringsutskottet inviterat de nationella näringsutskotten till i samband med Nordiska rådets möten i Stockholm den 25–26 april. Utskottet kommer även att fortsatt följa arbetet med att avlägsna gränshinder för näringslivet i Norden. Ett annat prioriterat område kommer att vara infrastrukturen, särskilt i utkantsområdena, samt frågan om hur klimatförändringarna kan komma att påverka näringslivet i Norden.

Kontrollkommittén

Kontrollkommittén utövar den parlamentariska kontrollen över verksamhet som finansieras över Nordiska ministerrådets budget inklusive de nordiska institutionerna och svarar för kontrollverksamheten av det nordiska samarbete som plenarförsamlingen beslutar om samt ärenden i samband med nordiska samarbetsavtal, rådets arbetsordning och interna stadganden. Medlem av presidiet kan inte ingå i Kontrollkommittén. Svenska medlemmar i Kontrollkommittén har under året varit Berndt Sköldestig (s) och Tuve Skånberg (kd).

Kontrolluppgift 2005

Kontrollkommittén har som årets kontrolluppgift granskat den nordiska språkförståelsen i Norden, bl.a. mot bakgrund av en undersökning som visade att den nordiska språkförståelsen försämrats. Kommittén uppdrog åt rektor Per Støvring att utföra granskningsuppgiften i enlighet med kommitténs direktiv. Rapporten innehöll ett antal konklusioner som i stor grad riktade in sig på utbildningen i de nordiska länderna. Kontrollkommittén överlämnade vid ett möte i samband med den 57:e sessionen rapporten till kultur- och utbildningsutskottet för vidare behandling.

Kontrolluppgift 2006

Kontrollkommitténs granskningsuppgift 2006 kommer att vara verksamheten vid de nordiska informationskontoren.

10 Östersjösamarbete

Det parlamentariska Östersjösamarbetet (Baltic Sea Parliamentary Conference, BSPC) syftar till att främja den parlamentariska dialogen i Östersjöregionen samt att påverka regeringarna i utvecklingen av Östersjösamarbetet. Sekretariat för Östersjökonferensen är Nordiska rådets sekretariat i Köpenhamn som också svarar för en stor del av samarbetets kostnader. Svensk medlem i den permanenta parlamentariska kommittén är Kent Olsson (m).

Regeringarnas Östersjösamarbete äger rum i Östersjöstaternas råd (Council of the Baltic Sea States, CBSS) som har sitt sekretariat i Stockholm.

Den parlamentariska Östersjökonferensen

Den parlamentariska Östersjökonferensen, som arrangerades för första gången år 1991, möts en gång per år. Till konferensen inbjuds elva nationella parlament, elva regionala parlament och fem internationella organisationer samt ett stort antal frivilligorganisationer.

Konferensen behandlar viktiga problemställningar i Östersjöområdet, som miljöfrågor och sjösäkerhet och bidrar till ett ökat informationsutbyte och kontaktnätsbyggande mellan parlamentariker från Östersjöländerna. Samarbetet är också ett viktigt instrument i samarbetet med Ryssland.

Riksdagen har ingen permanent delegation för Östersjösamarbetet utan utser för varje konferens en delegation bestående av fem ledamöter – denna mandatperiod enligt fördelningen 3 s, 1 m och 1 fp, som nomineras av respektive parti.

Permanent kommittén

Den permanenta kommittén är konferensens fasta politiska organ och består av åtta parlamentariker: från Nordiska rådet 2, Baltiska församlingen 1, Tyskland 1, Polen 1, Ryssland 2 och från konferensens värdland 1. Kommittén möts cirka fyra gånger per år.

Kommitténs mandat är att förbereda Östersjökonferensen i samarbete med värdlandet och att följa upp den parlamentariska Östersjökonferensens resolutioner. Varje konferens avslutas med antagandet av en resolution som arbetats fram av en kommitté bestående av representanter för alla deltagande länder.

Vid Östersjökonferensen i Bergen 2004 fick den permanenta kommittén i uppdrag att närmare utreda hur den parlamentariska dimensionen av Östersjösamarbetet bäst kunde utformas för framtiden. Den permanenta kommittén utarbetade under året förslag till förändringar för att stärka den parlamentariska dimensionen som sedan förelades konferensen i Vilnius 2005.

Konferensen i Vilnius 2005

Den 14:e parlamentariska Östersjökonferensen ägde rum i Vilnius den 28–30 augusti 2005. Sveriges riksdag deltog med en delegation bestående av fyra parlamentariker. Det övergripande temat för konferensen var ”Bärkraftig utveckling – gemensamma utmaningar och gemensamt ansvar i Östersjöregionen”. Tre teman togs upp, nämligen samarbetet i Östersjöregionen, stabilitet och demokrati i regionen och utvecklingen av infrastrukturen i regionen.

Från riksdagen deltog Ann-Kristin Johansson (s), Rolf Lindén (s), Berndt Sköldestig (s) och Sverker Thorén (fp). Claes Roxbergh (mp), ordförande i riksdagens trafikutskott, deltog i konferensen som en av föredragshållarna under temat Östersjöns infrastruktur. Därutöver deltog Kent Olsson (m) och Gabriel Romanus (fp) som representanter för Nordiska rådet.

Vid konferensens öppnande deltog ordföranden i den parlamentariska OSSE-församlingen. I hans hälsningsanförande underströks att det fanns många beröringspunkter mellan Östersjökonferensen och OSSE, t.ex. arbetet för demokrati.

Önskan om ett nära samarbete mellan regerings- och parlamentarikersidan underströks av flera talare, liksom behovet av en bättre samordning mellan organisationerna i regionen. Samtidigt framfördes behovet av att nå konkreta resultat i stället för att diskutera nya strukturer för parlamentariskt samarbete.

Vid konferensen presenterades också som ovan nämnts förslag till ändringar i samarbetet för att stärka den parlamentariska dimensionen av Östersjösamarbetet:

1. utvidgning av mandatet för den permanenta kommittén
2. permanenta kommittén utvidgas med en ledamot till från Tyskland utsedd av Bundestag, och Europaparlamentet erbjuds delta i kommitténs arbete med en representant
3. ett årligt arbetsprogram utarbetas
4. en vice ordförande utses
5. en utvidgad permanent kommitté tillsätts som möts två gånger per år
6. möjligheterna att upprätta ett frågeinstitut så att skriftliga frågor kan ställas till Östersjöländernas regeringar undersöks.

Konferensen antog en resolution (*bilaga nr 4*) och godkände den permanenta kommitténs förslag. En utvidgad permanent kommitté har därefter inrättats. Den utvidgade kommitténs uppgift, där alla Östersjöländerna ingår, är att utarbeta den årliga resolutionen och att delta i den permanenta kommitténs första möte under året. På detta första möte träffar parlamentarikerna ordföranden för Östersjörådet, ordförandelandets utrikesminister, beslut fattas om det årliga arbetsprogrammet och temat för årets parlamentarikerkonferens fastslås.

Efter konferensen har Bundestag och Europaparlamentet utsett varsin representant att ingå i kommittén. Ett årligt arbetsprogram har utarbetats och en vice ordförande har utsetts. Diskussioner pågår med Östersjörådet, där Sve-

rige övertar ordförandeskapet i juli 2006, om möjligheterna att få ställa skriftliga frågor till ministrarna i CBSS.

Ett första möte med den utvidgade permanenta kommittén arrangerades i januari 2006. Från Sveriges riksdag utsågs Sinikka Bohlin (s). På mötet lämnade det isländska ordförandeskapet en rapport för det pågående Östersjö-samarbetet och vad som gjorts med anledning av konferensens resolutioner. Vidare hölls ett rundabordssamtal om den nordliga dimensionen i EU och om arbetet med utarbetandet av nya riktlinjer för detta samarbete.

Arbetsprogram och nästa konferens

Den permanenta kommittén har efter beslutet på konferensen i Vilnius utarbetat ett skriftligt arbetsprogram och också gjort en fördelning av uppgifterna mellan kommitténs ledamöter.

Huvudpunkterna i arbetsprogrammet för 2006 är följande:

- Demokrati
- Europeisk sjöfartsstrategi
- Europeisk grannskapspolitik
- Östersjöns marina miljö inklusive PSSA (Östersjöregionen som ett särskilt känsligt havsområde)
- Stärka frivilligorganisationernas roll
- Infrastruktur
- Kaliningrad

Vid konferensen i Vilnius beslöts också att en för Östersjöländerna och Nordiska rådet gemensam arbetsgrupp skulle tillsättas med uppgift att framlägga förslag till åtgärder för att komma till rätta med övergödningen av Östersjön. Algblooming på grund av övergödning är ett stort problem i Östersjön och parlamentarikerna måste öka pressen på regeringarna så att åtgärder vidtas för att minska utsläpp av föroreningar.

En sådan grupp har tillsatts till vilken Sveriges riksdag utsett Sinikka Bohlin (s). Ett första möte ägde rum i början av januari detta år. En första rapport kommer att lämnas vid Östersjökonferensen i Reykjavik i september 2006, och den slutliga rapporten med förslag till åtgärder beräknas ligga klar till den 16:e parlamentariska Östersjökonferensen i Berlin 2007.

Den 15:e parlamentariska Östersjökonferensen äger rum den 3–5 september 2006 i Reykjavik. Nordlig dimension och norra Europas marina miljö är några av konferensens huvudteman.

11 Arktiskt samarbete

Den första parlamentariska konferensen om samarbete i den arktiska regionen hölls år 1993 i Reykjavik. Den arktiska parlamentariska samarbetskommittén, SCPAR (Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region) bildades år 1994 och har som uppgift att följa upp rekommendationerna från föregående konferens och förbereda nästa arktiska konferens. Medlemmar i den arktiska parlamentariska samarbetskommittén är parlamentariker från de fem nordiska länderna, Kanada, Ryssland och USA. Europaparlamentet har även en representant i samarbetskommittén. Svensk medlem i den arktiska samarbetskommittén är Runar Patriksson (fp).

Ett av huvudsyftena vid den första arktiska konferensen var att stötta ett arktiskt samarbete på regeringssidan. Arktiska rådet bildades år 1996.

Den arktiska parlamentarikerkonferensen

Den arktiska parlamentarikerkonferensen hålls vartannat år i något av medlemsländerna och är det högsta beslutande organet inom det arktiska parlamentariska samarbetet. Den sjätte arktiska parlamentarikerkonferensen hölls i Nuuk, Grönland, den 3–5 september 2004 och nästa konferens, den sjunde, kommer att hållas i Kiruna den 2–4 augusti 2006.

Konferenserna avslutas med antagandet av en resolution som arbetats fram av en kommitté bestående av representanter från alla deltagande länder samt representanter från ursprungsbefolkningarna.

Riksdagen har ingen permanent arktisk delegation utan utser för varje konferens en delegation bestående av fem ledamöter, denna mandatperiod enligt fördelningen 3 s, 1 m, 1 fp, som nomineras av respektive parti.

Den arktiska parlamentariska samarbetskommittén

Den arktiska parlamentariska samarbetskommittén är det organ som upprätthåller arbetet och verkställer besluten mellan de arktiska parlamentarikerkonferenserna.

Kommittén har som brukligt hållit tre möten under året. För första gången på mycket lång tid hölls ett av mötena i Washington, USA, vilket kan tyda på ett mer aktivt amerikanskt deltagande i det arktiska arbetet. De övriga två mötena hölls i S:t Peterburg och i Oslo. Frågor som diskuterats i kommittén under året är bl.a. utvinning av olja och gas i den arktiska regionen, utsikter för att etablera ett juridiskt avtal gällande Arktis och planläggningen av 2006 års arktiska parlamentarikerkonferens i Kiruna.

Utöver kommittémötena har Runar Patriksson deltagit i ett seminarium anordnat av Stortinget i Oslo gällande möjligheter och begränsningar med ett bindande avtal för den arktiska regionen. Parallellt med det löpande arbetet har planeringsmöten hållits med lokala intressenter på plats i Kiruna inför kommande års konferens under svenskt värdskap.

Runar Patriksson har under året starkt engagerat sig för att den svenska regeringen skall stödja det arktiska universitetet med 5 miljoner kronor.

Nästa arktiska parlamentarikerkonferens

Den sjunde arktiska parlamentarikerkonferensen äger rum i Kiruna den 2–4 augusti 2006. Konferensen kommer att ha tre huvudteman:

- Det internationella polaråret 2007–2008
- Möjligheterna och begränsningarna med ett bindande avtal för den arktiska regionen
- Öppnandet av en arktisk sjöled: ekonomiska och kommersiella möjligheter, miljömässiga och kulturella utmaningar.

Arktiska frågor vid Nordiska rådets 57:e session

Vid Nordiska rådets 57:e session antogs Nordiska ministerrådets arktiska samarbetsprogram 2006–2008 (*rekommendation nr 16/2005*). Programmet är ett uttryck för ett fortsatt samnordiskt engagemang i det arktiska området och syftar till att göra Norden till en aktiv del av det regionala samarbetet i norra Europa, både i förbindelse med de nordiska ländernas politik i Arktiska rådet och de samnordiska satsningarna under det internationella polaråret 2007–2008.

Vid sessionen antogs också en rekommendation om arktisk forskning (*rekommendation nr 18/2005*) som syftar till en fortsatt satsning på forskning om klimat- och miljöförändringar i Arktis och som bl.a. skall utmynna i förslag om en nordisk forskningsinsats på området till inledningen av det internationella polaråret 2007–2008.

BILAGA 1

Nordiska rådets svenska delegation 2005

Medlemmar

Anita Johansson (s)

Reynoldh Furustrand (s)

Kent Olsson (m)

Gabriel Romanus (fp)

Margareta Israelsson (s) Ersattes av Monica Green den 21 oktober 2005

Marianne Carlström (s)

Tuve Skånberg (kd)

Elina Linna (v)

Sinikka Bohlin (s)

Inger René (m)

Lars Wegendal (s)

Heli Berg (fp)

Agne Hansson (c)

Nils-Erik Söderqvist (s)

Rolf Gunnarsson (m)

Berndt Sköldestig (s)

Barbro Feltzing (mp)

Gunilla Tjernberg (kd)

Lennart Axelsson (s)

Runar Patriksson (fp)

Suppleanter

Britt Bohlin Olsson (s)

Paavo Vallius (s)

Fredrik Reinfeldt (m)

Lars Leijonborg (fp)

Eva Arvidsson (s)

Michael Hagberg (s)

Göran Hägglund (kd)

Lars Ohly (v)

Ann-Kristine Johansson (s)

Cecilia Widegren (m)

Lennart Nilsson (s)

Marita Aronson (fp)

Maud Olofsson (c)

Monica Green (s)

Ersattes av Maria Öberg den 21 oktober 2005

Gunilla Carlsson (m)

Ronny Olander (s)

Maria Wetterstrand (mp)

Else-Marie Lindgren (kd)

Johan Linander (c)

Sverker Thorén (fp)

BILAGA 2

Fremstillinger og rekommandasjoner,
interne vedtak 2005

Fremstillinger vedtatt av Presidiet januar–oktober 2005

Fremst. 1/2005¹ Revideret strategi om bæredygtig utvikling 2005–2008 (B 225/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at iværksætte arbeidet med at konkretisere en felles-nordisk vision og model for udfasning af fossile brændsler med sigte på en utvikling baseret på bæredygtig energiforsyning og en transport- og infrastruktur, der understøtter visionen

at udarbejde en nordisk strategi med henblik på at afbøde de forventede langsigtede konsekvenser af klimaforandringer

at utvikle og tilpasse en overvågning af utviklingen baseret på et praktisabelt indikatorsæt; herunder indikatorer for social, økonomisk og økologisk bæredygtighed

at gjennomføre B 225/miljø ”Ministerrådsforslag om Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden, reviderad utgåva med mål och insatser 2005–2008” under indragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds betænkning om forslaget

Fremst. 2/2005² Insatser for at fremme temaet bæredygtig utvikling i internationale fora (B 225/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at redegøre for, hvilke konkrete initiativer landene i 2004–2005 – hver for sig og sammen – har gjennomført og planlagt med henblik på at fremme arbeidet med bæredygtig utvikling i henholdsvis EU- og FN-systemet og for at sikre, at bæredygtig utvikling fortsatt står højt på den politiske dagsorden i de internationale fora

Fremst. 3/2005³ Handlingsprogram for det nordiske miljøsamarbejde 2005–2008 (B 223/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at styrke miljøindsatsen med henblik på at sikre Østersøens sårbare miljø navnlig med henblik på at begrense udledningen af nitrogen, fosfor og organisk materiale

¹ Vedtatt av Presidiet 27. januar 2005 i København

² Vedtatt av Presidiet 27. januar 2005 i København

³ Vedtatt av Presidiet 27. januar 2005 i København

at arbejde i nordisk regi og i øvrige internationale fora for at arbejde for sunde fiskebestande i Østersøen og ikke mindst sikre de naturlige Østersølaksestammers fortsatte udbredelse på et niveau, der muliggør en bæredygtig udnyttelse af resursen

at medvirke til at udarbejde en strategi for klimaforandringer i Arktis som opfølgning af ACIA-rapporten og andet relevant materiale

at gennemføre B 223/miljø ”Ministerrådsforslag om et handlingsprogram for det nordiske miljøsamarbejde 2005–2008” under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds betænkning om forslaget

Fremst. 4/2005⁴ Indsatser for at fremme temaet miljø i internationale fora (B 223/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer *at* redegøre for, hvilke konkrete initiativer landene i 2004–2005, hver for sig og sammen, har gennemført og planlagt med henblik på at styrke miljøarbejdet i EU og UNEP

Fremst. 5/2005⁵ Ligestillingsarbejdet i det nordiske samarbejde (B 232/medborgar)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd *at* gennemføre ”Ministerrådsforslag om integrering av jämställdhetsarbetet i det nordiska samarbetet” (B 232/medborgar) samt at indarbejde Medborger- og Forbrugerudvalgets bemærkning om årlig rapportering om integrering af ligestilling i det nordiske samarbejde

⁴ Vedtatt av Presidiet 27. januar 2005 i København

⁵ Vedtatt av Presidiet 8. mars 2005 i Reykjavik

Fremst. 6/2005⁶ Informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer (A 1367/presidiet)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at de respektive ministerråd under Nordisk Ministerråd indgår en aftale om informationsudbytte svarende til den indgåede aftale mellem økonomi- og finansministrene som har til formål at forhindre fremkomsten af grænsehindringer de nordiske lande imellem

Fremst. 7/2005⁷ Handlingsplan för nordiskt fiske-, jord- och skogsbruks- samt livsmedelssamarbete 2005–2008 (B 224/miljö)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1. at arbejdet med at fremme økologisk landbrug prioriteres højt i planperioden – blandt andet i form af nordisk samarbejde om rådgivning, forskning og udvikling igennem hele værdikæden, der kan lede til øget efterspørgsel efter økologiske produkter
2. at der på politisk niveau såvel som på embedsmandsplan udveksles erfaringer og overvejelser vedrørende benyttelse af offentlige politisk-økonomiske virkemidler til fremme af økologisk forbrug – eksempelvis nedsat moms på økologiske fødevarer, offentlige institutioners efterspørgsel efter økologiske varer etc.
3. at skovbrugssamarbejdet fremover fokuseres på at afhjælpe de kortsigtede og langsigtede konsekvenser af storm og andre forventelige klimaforandringer for det multifunktionelle skovbrug
4. at arbejde aktivt for, at ministerrådets samarbejde med Nordvestrusland kommer til at omfatte relevante fiske-, jord- og skovbrugs-, og levnedsmiddelprojekter
5. at gennemføre B 224/miljö Ministerrådsforslag om handlingsprogram för nordiskt fiske-, jord- och skogsbruks- samt livsmedelssamarbete 2005–2008 – ”Et nordisk løft for verdiskapning og livskvalitet” under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget

⁶ Vedtatt av Presidiet 8. mars 2005 i Reykjavik

⁷ Vedtatt av Presidiet 28. april 2005 i Pärnu

Fremst. 8/2005⁸ Revideret strategi for genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005–2008 (B 222/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1. *at* som et led i samarbejdet med Nordvestrusland, tilstræbe og budgetmæssigt tilgodese et fortsat og intensiveret samarbejde med genbanken i Skt. Petersborg (Vavilov Institutet) efter forhandling på baggrund af instituttets ønsker og i samspil med baltiske og andre internationale aktører på området
2. *at* gennemføre B 222/miljø Ministerrådsforslag om revideret strategi for genetiske resurser for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005–2008 under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget

Fremst. 9/2005⁹ EU's kemikalielovgivning, Reach (A 1368/medborger/miljø/næring)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer og Nordisk Ministerråd

at landene hver for sig og sammen arbejder for en styrkelse og vedtagelse af Reach som et led i målsæningen om at fremme miljø, sundhed og forbrugerindsyn i forbindelse med kemikalieanvendelse

Fremst. 10/2005¹⁰ Krav til EU's softwarepatent (A 1372/næring)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer *at* regeringerne sammen og hver for sig, arbejder målrettet og eksplicit for at følgende lægges til grund for vedtagelse af et europæisk software-patent:

at der tydeligt og eksplicit sættes krav til det tekniske bidrag, samt den opfindeshøjde og nyhedsværdi det tekniske bidrag skal opfylde for at være patentérbart

at man sikrer, at softwarepatenter ikke begrænser infrastruktur og interoperabilitet

at der ikke skal kunne tildeles patent til produkter/opfindelser, som alene er en forretningsmetode eller oversættelse af en kendt procedure eller fysisk proces

⁸ Vedtatt av Presidiet 28. april 2005 i Pärnu

⁹ Vedtatt av Presidiet 28. april 2005 i Pärnu

¹⁰ Vedtatt av Presidiet 29. juni 2005 i Bodø

Fremst. 11/2005¹¹ Vurdering av EU's direktivforslag til softwarepatent (A 1372/næring)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at snarest muligt og i samarbejde med nationale patentorganisationer og toneangivende IT-aktører, vurdere hvilke særlige patentrelaterede behov som findes i den nordiske softwareindustri

at man iværksætter en vurdering af hvor lang løbetid et softwarepatent bør have og om tvangslicenser/vederlagsbaserede licenser skal introduceres som et middel til at sikre lige og fri konkurrence på softwaremarkedet.

Konklusionerne herfra meddeles de ansvarlige nordiske ministre og Næringsudvalget i Nordisk Råd

Fremst. 12/2005¹² Kraftsituationen i Norden (A 1362/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at foretage en gennemgang af forskellige eksisterende prognoser for det fremtidige elforbrug i de nordiske lande og foretage en vurdering af, hvorvidt disse giver et realistisk billede af forventningerne

at foretage en gennemgang af eksisterende planer for forøgelse af elproduktionen i Norden og for forbedringer af transmissionskapaciteten i og mellem de nordiske lande

Fremst. 13/2005¹³ Konference om korruption (A 1373/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at arrangere en konference i Skt. Petersborg om korruption. Det er ønskværdigt at dette sker i samarbejde med andre relevante internationale organisationer som er forankret i regionen og interesserede i feltet samt relevante russiske myndigheder

¹¹ Vedtatt av Presidiet 29. juni 2005 i Bodø

¹² Vedtatt av Presidiet 29. juni 2005 i Bodø

¹³ Vedtatt av Presidiet 23. september 2005 i Karlstad

Rekommandasjoner vedtatt av Nordisk Råd under den 57. sesjonen**Rek. 14/2005 Ny struktur for Nordisk Ministerråd (B 234/presidiet)**

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1. *att* angående konsumentpolitikken høre rådet innan det fattas beslut om organisationen for ämbetsmannasamarbetet på området
2. *att* reduceringen av antalet ministerråd inte medför en minskning av budgetramen for Nordiska ministerrådet
3. *att* Nordiska ministerrådet under en övergångsperiod bistår länderna med att hantera den nordiska koordineringen av frågor som berör ett nedlagt ministerråd
4. *att* med beaktande av de synpunkter som anføres i detta betänkande implementera den nye strukturen for Nordiska ministerrådet

Rek. 15/2005 Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram (B 239/presidiet)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1. *att* även fortsättningsvis samråda med Nordiska rådet vid utformning og utvärdering av årlige handlingsplaner for samarbeidet med Ryssland
2. *att*, med beaktande av de synpunkter som anføres i dette betänkande, gjennomføre ministerrådsforslag om Rysslandsprogram (B 239/presidiet)

Rek. 16/2005 Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006–2008 (B 236/presidiet)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att, med beaktande av vad som anføres i dette betänkande, gjennomføre ministerrådsforslag om Arktiskt samarbeidsprogram 2006–2008 (B 236/presidiet)

Rek. 17/2005 Nordisk-baltisk nettverksarbeite for frivilligorganisasjoner (A 1352/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1. *att* inom ramen for de reformerte retningslinjene for det nordiske samarbeidet med de nye EU-medlemmene Estland, Lettland og Litauen utforma ett stöd till styrkende av frivilligorganisationernes nettverksarbeite med de baltiske staternes frivilligorganisasjoner

2. å redegjøre for hvilken rolle, herunder støtteordninger, frivillige organisasjoner både i Norden og Nordvest-Russland er tiltenkt innenfor rammen av retningslinjene for Nordisk Ministerråds samarbeid med Nordvest-Russland

Rek. 18/2005

Arktisk forskning (A 1370/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1. å gjennomføre en analyse av kunnskapsbehov og forutsetninger for en fortsatt og langsiktig nordisk forskningssatsing på klima- og miljøforandringer i Arktis, samt disse forandringenes konsekvenser for befolkningene i området, med henblikk på å presentere forslag til en nordisk forskningssatsing på området i forkant av det Internasjonale Polaråret 2007.
2. å igangsette et prosjekt med det formål å styrke formidlingen av resultater og kunnskaper fra nordiske forskningsprosjekter og -programmer, samt å legge til rette for en bedre erfaringsdeling og ivaretagelse av nettverk etter at forskningsinnsatser avsluttes

Rek. 19/2005

Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barentsregionen (A 1374/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

3. at det i Nordisk Ministerråds program for samarbeidet med Russland inkluderes tiltak til næringsutvikling for urfolkene, som å etablere obshinaer
4. at det i Nordisk Ministerråds program for samarbeidet med Russland inkluderes tiltak for å bedre helsesituasjonen i Lovozero kommune
5. at det i anledning av FN's nye urfolkstiår 2005–2015 sammen med Arktisk Råd arrangerer en konferanse i 2006 for myndigheter og organisasjoner som er involvert i arbeidet med urfolk i Barentsregionen. Konferansen bør identifisere felles mål for urfolkstiåret og en plan for hvordan disse kan nås

Rek. 20/2005

**Strukturreform för det nordiske kultursamarbeidet
(B 241/kultur)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1. *å* gjennomføre Ministerrådsforslag om strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet (B 241/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget
2. *å* fortsette dialogen med Nordisk Råd om den videre utforming av struktur og handlingsplaner for det nordiske kultursamarbeidet
3. *att* Nordiska ministerrådet vidareutvecklar sitt förslag med hänsyn till kultur- och utbildningsutskottets synpunkter och i dialog med utskottet presenterar sitt färdiga förslag för Nordiska rådets kultur- och utbildningsutskott om möjligt före den första september 2006

Rek. 21/2005

Spel- och lotterimarknaderna (A 1361/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

1. *att* inom ramen för EU gemensamt arbeta för ett bibehållande av att nasjonellt kunna reglera den nasjonella spel- og lotterimarknaden
2. *att* inom ramen för EU gemensamt arbeta for att spel- og lotterifrågorna undantas från EU:s tjenstedirektiv
3. *att* styrka en gemensam forskning kring spelandet og om spelandets negativa sidor med særskild inriktning på utveckling av metoder for att bekämpa spelberoendet
4. *att* redovisning av forslaget sker senast vid Nordiska rådets session 2006

Rek. 22/2005

**Design for alle – et nordisk handlingsprogram
(B 237/velferd)**

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att godkänna forslaget om Design for Alla – ett nordiskt handlingsprogram

Rek. 23/2005

Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade (A 1344/välfärd)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1. *att* kartlägga hur de olika handikapplagarna och bestämmelserna tillämpas på psykiskt sjuka
2. *att* utreda hur psykiskt sjuka kan ges samma förutsättningar som somatiskt handikappade med tanke på hur lagarna tillämpas

Rek. 24/2005

Nordiskt jämställdhetsprogram 2006–2010 (B 233/medborgar)

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre Nordisk Ministerrådsforslag om ligestillingsprogrammet 2006–2010

Rek. 25/2005

Bekjempelse av menneskehandel (A 1371/medborger)

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd

1. *at* tage initiativ til at undersøge, hvordan officiel tilladelse til et forlænget ophold for et offer for menneskehandel i et modtagerland påvirker opklaringen af bagmandsvirksomheden. Undersøgelsen bør indeholde indsamling af erfaringer fra andre europæiske lande og sammenligning af deres resultater
2. *at* inden for det uformelle samarbejdsforum for bekæmpelse af menneskehandel i den nordlige dimension, sætte fokus på følgende punkter:
 - informations- og erfaringsudveksling om de mest effektive virkemidler i arbejdet for at opsøge og finde frem til ofre for menneskehandel
 - identificere og evaluere de beskyttelsestilbud der står til rådighed for ofre, herunder ofrenes mulighed for at opnå beskyttelse på tværs af landegrænserne

Nordisk Råd ønsker at modtage en rapport om punkterne

- Rek. 26/2005** **Rapport om bekjempelse av menneskehandel
(A 1371/medborger)**
- Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer *at* udenrigsministrene, på Nordisk Råds 58. session 2006 rapporterer fra deres arbejde i arbejdsgruppen om Nordisk Baltisk bekæmpelse mod menneskehandel (Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings) som planlægges afsluttet i august 2006
- Rek. 27/2005** **Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006–2010
(B 238/næring)**
- Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
1. *at* man fra Nordisk Ministerråds side aflægger en årlig kortfattet status til Næringsudvalget, hvori det beskrives hvilke fremskridt og mål der er indfriet
 2. *at* Nordisk Ministerråd i anledning af omstrukturen af Nordisk Ministerråd integrerer Nordisk innovationspolitisk samarbejdsprogram 2005–2010 og Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006–2010
 3. *at* gennemføre B 238/næring Ministerrådsforslag om Nordisk Næringspolitisk Samarbejdsprogram 2006–2010 under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Næringsudvalgets kommentarer i nærværende betænkning om forslaget
- Rek. 28/2005** **Komparativ studie av de nordiske læreruddanningene
(A 1355/kultur)**
- Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd *å* iverksette en komparativ studie av læreruddanningene i Norden
- Rek. 29/2005** **Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde
2006–2009 (B 235/miljø)**
- Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
1. *at* ministerrådet som led i sin løbende overvågning og vurdering af harmoniseringen af det nordiske elmarked desuden beagter, at el-priserne for forbrugerne ikke udvikler sig mod et uforholdsmæssigt højt niveau

2. *att* ministerrådet i handlingsplanens løbetid desuden prioriterer den samnordiske indsats med at fremme politiske virkemidler, som medvirker til at accelerere udbredelsen af energisystemer, der nedsætter udslip af drivhusgasser fra de nordiske lande
3. *at* gennemføre B 235/miljø Ministerrådsforslag om handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006–2009 under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds nærværende betænkning om forslaget

Rek. 30/2005**Nordisk Ministerråds budget for 2006
(B 242/presidiet; C 2)**

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1. *att* öka anslaget till Nordiska kulturfonden med 1 500 TDKK
2. *att* öka anslaget till Narkotikaområdet med 600 TDKK
3. *att* öka anslaget för Människohandel och sexuell hälsa med 1 000 TDKK
4. *att* införa ett anslag för folk- och frivilligsektorn i Baltikum med 1 000 TDKK
5. *att* inom ramen för Projektmedel – Fiskeri (3-6610-1) öronmärka nödvändiga anslag för att kunna följa upp förslagen i ”Konferensen om kustfiskeriets framtid i Grenå den 2–3 maj 2005”
6. *att* inom ramen för Kunskapsuppbyggnad och nätverk (3-0820-2) och Deltagande i EU:s partnerskap, samarbete med frivilligsektorn i Nordvästra Ryssland, samarbete i Barentsregionen (3-0940-1) öronmärka 5 500 TDKK för att:
 - stärka insatsen mot Kaliningrad
 - stärka ungdomars politiska nätverk
 - stärka insatsen för samarbete med frivilligsektorn angående miljöprojekt
7. *att* inom ramen för det Arktiska samarbetsprogrammet (3-0870-1) öronmärka anslag för forskning med inriktning på miljö- och klimatfrågor för en hållbar utveckling i Arktis med 1 500 TDKK
8. *att* med hänsyn till förslaget om en ny struktur för Nordiska ministerrådet beakta Nordiska rådets beslut angående presidiet betänkande om ministerrådsförslaget B 234/presidiet

9. att företa följande ändringar i budgeten för år 2006, jämfört med ministerrådsförslag om Nordisk Ministerråds budget 2006 (B 242/presidiet; C 2):

Ökning (i TDKK) av anslag enligt följande:

Budgetpost	Namn	Belopp (TDKK)
1-2205-2	Nordiska kulturfonden	1 500
4-4510-1	Projektmedel – Narkotikasamarbete	600
4-4310-1	Människohandel och sexuell hälsa	1 000
Ny budgetpost	Folk- och frivilligsektorn i Baltikum	1 000
Summa:		4 100

Summa ökning (TDKK) 4 100

Minskning (i TDKK) av anslag till följande:

Budgetpost	Namn	Belopp (TDKK)
3-3210-1	Projektmedel – Energi	1 200
4-4210-1	MR-SAM puljen	900
5-0435-1	Generalsekreterarens disponeringsreserv	200
5-0185-1	Sekretariatet och andra gemensamma aktiviteter, avskaffandet av gränshinder	300
5-0190-1	Sekretariatet och andra gemensamma aktiviteter, Europasamarbetet	300
5-0195-1	Sekretariatet og andre fællesaktiviteter, reformer på institutionsområdet	700
2-2505-1	Dispositionsmidler – Uddannelse og forskning	500
Summa:		4 100

Summa minskningar (TDKK) 4 100

Särskilda yttranden

- Nordiska rådet önskar att Nordiska ministerrådet inleder en diskussion med mottagarna av projektbidrag från bl.a. frivillig- och folkrörelserna i Norden om formerna för bidrag från ministerrådet gagnar en långsiktig och hållbar utveckling av det nordiska samarbetet. Med inriktning enbart på projektbidrag kan organisationernas möjlighet till långsiktig planering äventyras.

- Nordiska rådet önskar att Nordiska ministerrådet utarbetar ett budgetdokument som är mera tillgängligt med tanke på politiska prioriteringar. Angående processen hänvisas det till budgetgruppens rapport "Nordiska rådets medverkan i den nordiska budgetprocessen", som rådet i övrigt förväntar att ministerrådet reagerar på.
- Nordiska rådet önskar att Nordiska ministerrådet utvärderar Nordjobbverksamheten i samarbete med rådet och Föreningarna Nordens Förbund (FNF) i syfte att säkerställa en fortsatt hög volym på utbytesverksamheten.
- Angående Nordiska ministerrådets budget år 2007 utgår Nordiska rådet från att det tas hänsyn till de av rådet utpekade prioritetsområdena.

Interne vedtak

Internt vedtak 1/2005¹⁴

EU's direktivförslag til softwarepatent (A 1372/næring)

Nordisk Råd beslutter

at orientere EU's Ministerråd for IT og Europa-Parlamentet om nærværende forslag

Internt vedtak 2/2005

Inrättning av vice president i Nordiska rådet (A 1377/presidiet)

Nordiska rådet beslutar

- 1) *att* inrätta en vice president i Nordiska rådet
- 2) *att* vice presidenten väljs från samma delegation som presidenten
- 3) *att* vice presidenten fungerar som presidentens ersättare utan egna ansvarsområden
- 4) *att* förändra § 48 i Nordiska rådets arbetsordning till följande ordalydelse:
Presidiet består av presidenten, vice presidenten och högst elva andra valda medlemmar av rådet. Till president väljs medlem från det land i vilket nästa ordinarie session skall äga rum. Varje land och parti-grupp bör vara representerat i presidiet
- 5) *att* förändra § 50 i Nordiska rådets arbetsordning till följande ordalydelse:
Presidiets förhandlingar leds av rådets president. Vid presidentens förfall leds mötet av vice presidenten. Vid dennes förfall utser de närvarande medlemmarna inom sig den som skall leda förhandlingarna

¹⁴ Vedtatt av Presidiet 29. juni 2005 i Bodø

Vedtak om ikke å foreta seg noe

- 1 Medlemsforslag om nordisk beredskap ved naturkatastrofer i utlandet (A 1365/presidiet)¹⁵**
- 2 Medlemsforslag om felles nordisk bistandspolitikk (A 1356/presidiet)¹⁶**
- 3 Medlemsforslag om tiltak for å styrke oljevernberedskapen i nordområdene (A 1343/miljø)¹⁷**
- 4 Medlemsforslag om Nordiska rådets priser (A 1340/presidiet)¹⁸**
- 5 Medlemsforslag om nordisk fredspolitisk enhed (A 1350/presidiet)**
- 6 Medlemsforslag om vand som en fri og fælles ressource (A 1366/medborger)**
- 7 Medlemsforslag om harmoniseringen av de nordiska ländernas byggregler inom träområdet (A 1369/näring)¹⁹**

¹⁵ Vedtatt av Presidiet 29. juni 2005 i Bodø

¹⁶ Vedtatt av Presidiet 29. juni 2005 i Bodø

¹⁷ Vedtatt av Presidiet 23. september 2005 i Karlstad

¹⁸ Vedtatt av Presidiet 23. september 2005 i Karlstad

¹⁹ Vedtatt av Presidiet 8. desember 2005 i Helsingfors

Liste over saker i kronologisk nummerrekkefølge

A 1340/presidiet	Medlemsforslag om Nordiska rådets priser	Ikke foreta seg noe
A 1343/miljø	Medlemsforslag om tiltak for å styrke oljevernberedskapen i nordområdene	Ikke foreta seg noe
A 1344/välfärd	Medlemsforslag om anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka och handikappade	Rek. 23
A 1350/presidiet	Medlemsforslag om nordisk fredspolitisk enhed	Ikke foreta seg noe
A 1352/kultur	Medlemsforslag om stöd till nordisk-baltiskt nätverksarbete för frivilligorganisationer	Rek. 17
A 1355/kultur	Medlemsforslag om en komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene	Rek. 28
A 1356/presidiet	Medlemsforslag om felles nordisk bistandspolitikk	Ikke foreta seg noe
A 1361/kultur	Medlemsforslag om de nordiska spel- och lotterimarknaderna	Rek. 21
A 1362/miljø	Medlemsforslag om kraftsituasjonen i Norden	Fremst. 12
A 1365/presidiet	Medlemsforslag om nordisk beredskap vid naturkatastrofer i utlandet	Ikke foreta seg noe
A 1366/medborger	Medlemsforslag om vand som en fri og fælles ressource	Ikke foreta seg noe
A 1367/presidiet	Præsidiemforslag om informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænschindringer	Fremst. 6
A 1368/medborger/miljø/næring	Udvalgsforslag om fremme af EU's kemikalielovgivning, Reach	Fremst. 9
A 1369/næring	Medlemsforslag om harmoniseringen av de nordiska ländernas byggregler inom träområdet	Ikke foreta seg noe
A 1370/kultur	Medlemsforslag om arktisk forskning	Rek. 18
A 1371/medborger	Medlemsforslag om felles nordisk koordinering av tiltak rettet mot bekjempelse av menneskehandel med særlig fokus på trafficking for seksuelle formål	Rek. 25 og 26
A 1372/næring	Udvalgsforslag om EU's direktivforslag til softwarepatent	Fremst. 10 og 11 Internt beslut 1
A 1373/medborger	Udvalgsforslag om en konference i Skt. Petersburg om korrupsion	Fremst. 13

A 1374/medborger	Utvalgsforslag om helse og nærings- utvikling blant urfolk i Barents-regionen	Rek. 19
A 1377/presidiet	Presidieforslag om vice president i Nor- diska rådet	Internt beslut 2
B 222/miljø	Ministerrådsforslag om revideret strategi for genetiske ressurser for fiskeri, jord- brug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005–2008	Fremst. 8
B 223/miljø	Ministerrådsforslag om et handlings- program for det nordiske miljøsamarbejde 2005–2008	Fremst. 3 og 4
B 224/miljö	Ministerrådsforslag om handlingsplan för nordiskt fiske-, jord- och skogsbruks- samt livsmedelssamarbete 2005–2008 – ”Et nordisk løft for verdiskapning og livskvalitet”	Fremst. 7
B 225/miljø	Ministerrådsforslag om en revideret stra- tegi om bæredygtig udvikling i Norden – ”Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden, reviderad utgåva med mål och insatser 2005–2008”	Fremst. 1 og 2
B 232/medborgar	Ministerrådsforslag om integrering av jäm- ställdhetsarbetet i det nordiska samarbetet	Fremst. 5
B 233/medborger	Ministerrådsforslag om jämställdhets- samarbetsprogram 2006–2010	Rek. 24
B 234/presidiet	Ministerrådsforslag om ny struktur for Nordisk Ministerråd	Rek. 14
B 235/miljø	Ministerrådsforslag om Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006–2009	Rek. 29
B 236/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006–2008	Rek. 16
B 237/velferd	Ministerrådsforslag om Design for alle – et nordisk handlingsprogram	Rek. 22
B 238/næring	Ministerrådsforslag om Nordisk Næringspolitisk Samarbejds-program 2006–2010	Rek. 27
B 239/presidiet	Ministerrådsforslag om Rysslandsprogram	Rek. 15
B 241/kultur	Ministerrådsforslag om strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet	Rek. 20
B 242/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2006	Rek. 30

BILAGA 3

Baltiska Församlingens och Nordiska Rådets femte gemensamma möte 28–29 april 2005 i Pärnu

Gemensamt uttalande

Baltiska församlingen och Nordiska rådet höll sitt femte gemensamma möte den 28–29 april 2005 i Pärnu, Estland. Över etthundra baltiska och nordiska parlamentariker, såväl som ministrar och experter, samlades i Estlands främsta sommarstad.

Det baltisk-nordiska parlamentariska samarbetet grundas på en stark känsla av historisk, kulturell och politisk samhörighet. Mötet i Pärnu bekräftade ånyo behovet av ett nära och ömsesidigt fruktbart parlamentariskt samarbete. Den politiska arenan för nordisk-baltiskt parlamentariskt samarbete breddas och de politiska samverkansmönstren förändras. Utvidningen av Europeiska unionen kommer inom överskådlig framtid att vara den förhärskande politiska processen i det vidare europeiska landskapet. Nya omständigheter och nya möjligheter till samarbete utvecklas. Samarbetsstrukturer och mål omprövas och förnyas. Utvidningen innebär också att vi får nya grannar. EU:s utvidgning får inte leda till nya skiljelinjer i Europa. Stödet för samarbetet mellan EU, Ryssland och andra grannländer i öst är av största betydelse.

Små aktörer i ett stort system kan genom gemensamma ansträngningar – när så är möjligt – uppnå betydligt större genomslag i beslutsprocessen. Det nordisk-baltiska parlamentariska samarbetet syftar till att stärka den socio-ekonomiska integrationen i Östersjöområdet, stödja uppbygget av kontakter med de nya grannländerna och främja en övergripande ansats för att möta de utmaningar som norra Europa står inför. Det baltisk-nordiska parlamentariska samarbetet kan därmed bidra till den nordliga dimensionen och den europeiska grannskapspolitiken och spela en central roll för att stärka det regionala samarbetet i Nordeuropa.

Mötet i Pärnu fokuserade på de nya villkoren och de nya utmaningarna för det parlamentariska samarbetet mellan de nordiska och de baltiska länderna. En mängd olika aktuella frågor debatterades. Mötesdeltagarna förde en livlig debatt i plenarsessioner, arbetsgrupper och bilaterala möten. De båda presiderna tog upp de nya utmaningarna för det **parlamentariska samarbetet i Östersjöregionen**. De kom överens om att förbättra arbetsmetoderna mot mer flexibla, målinriktade och resultatnriktade samarbetsformer. På Kulturutskottens gemensamma möte diskuterades och utvärderades såväl **Bologna-processen** som det **Gemensamma baltisk-nordiska utbildnings- och forskningsområdet**. Utskotten uttryckte sitt stöd för att skapa ett gemensamt nordisk-baltiskt område för utbildning och forskning och uppmanade sina re-

spektive regeringar att tillskjuta erforderliga resurser för att genomföra detta projekt. En prioriterad fråga på dagordningen är **Östersjön som ett särskilt känsligt havsområde**, och denna fråga gavs särskild uppmärksamhet på Miljöutskottens gemensamma möte. Utskotten välkomnade de framsteg som gjorts och uppmanade till mer kraftfullt samarbete om miljöfrågor med ryska parlamentariker. Näringsutskotten tittade närmare på **nordisk-baltiska relationer på arbetsmarknaden**. De beslutade att fortsätta det arbete som inleddes vid konferensen i Stockholm 2004, där över hundra intressenter från de nordisk-baltiska arbetsmarknadsorganisationerna diskuterade arbetskraftens rörlighet och hur man skall stärka den sociala dialogen. En fråga som gäller säkerheten för medborgarna i regionen är **kampen mot korruption i de baltiska och nordiska länderna**, som diskuterades på ett gemensamt möte med de båda Medborgarutskotten. Korruption erkänns som ett mycket stort problem som även framgent kommer att finnas på utskottens politiska dagordning. Huvudfokus kommer att vara konkreta åtgärder som kan vidtas i kampen mot korruption. **Alkoholpolitiken i de baltiska och nordiska länderna** diskuterades på ett möte med Välfärdsutskotten. Alkohol- och narkotikamissbruk är ett grundläggande samhällsproblem. Utskotten övervägde olika tänkbara gemensamma initiativ, t.ex. att höja skatter och avgifter.

Resultaten från Pärnumötet kommer nu att granskas och analyseras av Nordiska rådet och Baltiska församlingen. De kommer att ligga till grund för riktlinjerna för det gemensamma nordisk-baltiska parlamentariska samarbetet under 2006, vilka skall antas vid Baltiska församlingens session i Tallinn i november.

Pärnu den 29 april 2005

Andres Taimla
Baltiska församlingens president

Rannveig Guðmundsdóttir
Nordiska rådets president

BILAGA 4**Konferensresolution****Antagen av den 14:e parlamentariska Östersjökonferensen
(BSPC)**

Konferensdeltagarna, valda representanter för Östersjöländerna* och Europaparlamentet, som samlades i Vilnius, Litauen, den 29–30 augusti 2005 för att diskutera demokrati, stabilitet, nya samarbetsformer och infrastruktur inom Östersjöområdet,

övertygade om att

parlamentariskt samarbete inom Östersjöområdet aktivt bidrar till att utveckla området och dess närområden genom att garantera demokratisk öppenhet, initiera och styra politisk verksamhet, understödja och förstärka demokratiska institutioner i deltagande stater samt förbättra dialogen mellan parlament, regeringar och civilsamhället,

med beaktande av

BSPC:s tidigare resolutioner som särskilt syftat till att förbättra samarbetet inom Östersjöområdet med hänsyn till Östersjörådet (CBSS), andra regeringsorganisationer samt medborgarorganisationer,

den nordliga dimensionen och EU:s europeiska grannskapspolitik som ramar för samarbete och utveckling,

den europeiska grannskapspolitiken som ett passande redskap för att fullfölja de positiva erfarenheterna av den nordliga dimensionen,

med tanke på

övergödningen som ett allvarligt hot mot miljö, fiske, biologisk mångfald och friluftsliv i Östersjön, vilket är av stor betydelse för alla länder som gränsar till Östersjön,

att den höga prioriteringen av transportinfrastrukturen i den nordliga dimensionens handlingsplan 2004–2006 skall bibehållas i samband med den fortsatta utvecklingen av Östersjöområdet och inom den nordliga dimensionen,

* Baltiska församlingen, Danmark, Estland, Europaparlamentet, Finland, fria Hansastaden Bremen, fria Hansastaden Hamburg, Tyskland, Kaliningrad, Lettland, Litauen, Mecklenburg-Vorpommern, Nordiska rådet, Norge, Polen, Ryska federationen, Schleswig-Holstein, S:t Petersburg, Sverige, Åland.

behovet av att vidareutveckla en integrerad sjöfartspolitik för Östersjöområdet samt att aktivt delta i den fortgående processen för att upprätta en integrerad och allomfattande sjöfartspolitik på europeisk nivå,

uppmanar regeringarna inom Östersjöområdet, CBSS och EU att

prioritera högt samarbetet inom området och med grannstaterna,

öka det ömsesidiga engagemanget för gemensamma värden med samband till rättsstaten, god förvaltning, respekt för mänskliga rättigheter och främjande av goda grannförhållanden,

understödja utvecklingen av demokrati och ett civilsamhälle genom att förstärka medborgarorganisationernas roll,

förbättra dialogen med grannstater inom Östersjöområdet i samband med främjande av demokrati, stabilitet, säkerhet, civilsamhället, principer för hållbar utveckling och välfärd för alla berörda,

upprätthålla och förstärka de mekanismer som fastställs och används av kommissionen för skydd av Östersjöns marina miljö (Helcom) för att värna områdets sårbara marina miljö,

uppmanar regeringarna inom Östersjöområdet, CBSS, Helcom och EU att

understödja vidareutvecklingen av en gemensam regional infrastruktur, särskilt av transport- och energinätverk,

fortsätta att utveckla den nordliga dimensionen för att främja säkerhet och stabilitet inom området,

utnyttja den nordliga dimensionen, vilken sträcker sig ända till Arktis och nordvästra Ryssland, för att klara av särskilda utmaningar inom regional utveckling, såsom transport, energi, gränsstationer och miljöfrågor,

utnyttja EU:s grannskapspolitik (ENP) och finansiella instrument, såsom Europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet (ENPI), samt understödja deras målsättning att dela på nyttan av EU-utvidgningen med grannländer och på så sätt förstärka områdets stabilitet och demokrati,

delta i utvecklingen av en integrerad sjöfartspolitik och i genomförandet av Europeiska sjöfartsstrategin, vars mål är att skydda och bevara den marina miljön genom att bl.a. effektivt utnyttja ramdirektivet för vatten,

arbeta för att Europeiska sjöfartsstrategin genomförs harmoniserat inom Östersjöns hela avrinningsområde genom att utnyttja det etablerade regionala samarbetet inom Helcom,

arbeta för konceptet hållbara maritima logistikkedjor i Europa,

inte minska sina ansträngningar för att skydda Östersjöns marina miljö och för att främja relaterade skyddsåtgärder på alla nivåer,

öka effektivt resursförbruk som en reaktion mot föroreningsincidenter till havs genom att vidareutveckla den subregionala dimensionen i insatsplaneringen vid Helcom och förbättra samarbetet kring nödhamnsfrågan,

vidarekoordinera åtgärder och initiativ som vidtas av organisationer inom Östersjöområdet för att uppnå gemensamma stabilitets- och välfärdsmålsättningar i regionen,

överväga om ”statsansvar” kunde introduceras inom gränsöverskridande förening och ifall principen ”förorenaren skall betala” förutom företag och individer även kunde gälla stater,

vitalisera arbetet med demokratiska institutioner i Östersjörådets arbetsgrupp förbättra villkoren för gränsöverskridande samarbete, inklusive vidare arbete för att förbättra gränsöverskridande kommunikationer och minska formaliteter i samband med resor över gränserna,

stärka samarbetet kring förebyggande av terrorism inom Östersjöområdet, inklusive en förbättring av relaterad lagstiftning,

enas om att

bereda konkreta handlingsrekommendationer inom området ”Utveckling av transportinfrastrukturen inom Östersjöområdet”.

Ytterligare

välkomnar och accepterar konferensen med tacksamhet isländska alltingets vänliga invitation att arrangera den 15:e parlamentariska Östersjökonferensen i Reykjavik den 3–5 september 2006.

BILAGA 5

Program för Nordiska rådets arbete 2006

1 Allmänt

Det nordiska parlamentariska samarbetet syftar till att främja politisk, ekonomisk, miljömässig, social och annan utveckling i Norden och norra Europa. Nordiska rådet utövar parlamentarisk kontroll i förhållande till Nordiska ministerrådet och behandlar och uttalar sig om de förslag Nordiska ministerrådet framlägger inför rådet. Vidare behandlar Nordiska rådets utskott och presidium de förslag till rekommendationer till Nordiska ministerrådet och ländernas regeringar som framläggs av medlemmarna eller partigrupperna. Möjligheten att ställa frågor till regeringarna används flitigt av Nordiska rådets medlemmar.

År 2006 kommer Nordiska rådet att hålla tre rådsmöten – i januari, april, september – samt Nordiska rådets session i början av november. Utöver dessa håller Nordiska rådets utskott vid behov möten i slutet av juni. Presidentskapet innehas år 2006 av Danmark.

För att kunna nå målen under året är det väsentligt att mer systematiskt utnyttja rådsmedlemmarnas placering i nationella utskott och de kontaktnät och erfarenheter som det medför. För att öka effektiviteten i arbetet kommer man också i större utsträckning att bedriva aktiviteterna i särskilt tillsatta och tidsbegränsade arbetsgrupper.

Rådet kommer att lägga ökad vikt vid att åstadkomma en jämställd könsfördelning i alla sina aktiviteter.

2 Mål

2.1 Ett gränslöst Norden

Att avlägsna gränshindren och vidareutveckla samarbetet mellan de nordiska länderna är en kärnfråga för rådet. Detta är av grundläggande betydelse för det nordiska samarbetets trovärdighet, både inom och utanför Norden. Det gäller inte enbart gränshinder för enskilda individer utan också näringslivet och samhället i övrigt.

Under året kommer Nordiska rådet att följa upp Nordiska ministerrådets arbete med att avskaffa gränshinder. Vidare följer rådet upp sin egen handlingsplan angående avskaffandet av gränshinder i Norden. Härunder kan nämnas bl.a. beskattningen av pensioner och hanteringen av sjukpensioneringar. Nordiska rådet kommer att år 2006 göra en extra insats för att lösa de gränshinderproblem man har identifierat, men inte ännu klarat av att lösa.

2.2 Vidareutveckling av det nordiska samarbetet

Nordiska rådet har under de senaste åren fört en dialog med de nordiska parlamentens talmän om Nordiska rådets arbetsmetoder, roll och nationell förankring. Som en konsekvens av dessa samtal har rådet noterat att det är viktigt att det nordiska samarbetet syns bättre i de nationella parlamenten. Därför kommer rådet under året att, via olika tilltag, närma sig de nationella parlamenten och de politiska miljöerna nationellt för att informera och konsultera om centrala frågor av nordiskt intresse. Bland annat kommer Nordiska rådets organ under året att samarbeta med parlamentens utskott omkring olika saksfrågor.

Vid Nordiska rådets session deltar förutom Nordiska rådets medlemmar många ministrar – med stats- och utrikesministrarna i spetsen – från samtliga regeringar i Norden. Rådet vill att sessionen utvecklas till att bli ett nordiskt toppmöte.

Nordiska rådet kommer också under året att intensifiera sitt samarbete med Föreningarna Nordens Förbund. Det är viktigt för ett parlamentariskt samarbetsorgan som rådet att vara lyhört gentemot den tredje sektorn i Norden.

Nordiska rådet för en löpande dialog med Västnordiska rådet och kommer under året, i samarbete med Västnordiska rådet, att lyfta fram centrala politiska frågor som berör Västnorden.

Samarbetet med Ungdomens Nordiska Råd skall utvecklas. Under de senaste åren har representanter för Ungdomens Nordiska Råd aktivt deltagit i Nordiska rådets utskottsarbete. Vid Nordiska rådets session står ungdomarnas initiativ och verksamhet också för ett synligt inslag. Nordiska rådet vill under året ytterligare fördjupa och effektivisera samarbetet med Ungdomens Nordiska Råd samt även med unga parlamentariker i de nordiska parlamenten. Nordiska rådets generella målsättning är att vidga dialogen med sina partnerspartner.

2.3 Nordiska byggstenar

Ett övergripande syfte med föreliggande program är att rådets – presidiets och utskottens – arbete i större utsträckning än tidigare skall fokusera på ett mindre antal aktuella frågeställningar och aktiviteter. Detta skall bidra till att rådet kan mejsla ut en tydligare profil och plattform i den växande mängden av aktörer och initiativ i regionen och till att stärka sin roll som initiativtagare och pådrivare i angelägna frågor.

Miljön

Nordiska rådet kommer år 2006 att fokusera på eutrofieringen av Östersjön och tillstånden i haven och vattenmiljöerna i ett bredare perspektiv. Speciell uppmärksamhet kommer att fästas vid EU:s utarbetande av en europeisk maritim strategi. Frågan om radioaktivt avfall kommer också att väckas i rådet.

Medborgarna

Under året kommer frågor som berör organiserad kriminalitet och jämställdhet att väckas, härunder bl.a. människohandel. Personlig integritet i samband med bekämpandet av terrorism är en fråga som också kommer att aktualiseras.

Näringslivet

År 2006 kommer Nordiska rådet fortsatt att fokusera på frågeställningar som berör outsourcing. Likaså kommer gränshinder för näringslivet att vara ett centralt tema. Infrastrukturen i Norden, speciellt i utkantsområdena, kommer att prioriteras särskilt. Nordiska rådet kommer också att närmare analysera hur klimatförändringar påverkar näringslivet i Norden.

Välfärden

Nordiska rådet kommer år 2006 att närmare granska den nordiska psykiatrvården i syfte att väcka politiska initiativ. En konferens för erfarenhetsutbyte om nationella satsningar mellan de nordiska parlamenten kommer att arrangeras. Den svårlösta ekvationen med en åldrande befolkning och föränderliga samhällsstrukturer kombinerat med de nordiska trygghetsordningarna kommer att behandlas i avsikt att ta initiativ för att säkra välfärden på sikt. Vidare kommer rådet att fokusera på den nordiska folkhälsan med speciell hänsyn till fetma och ohälsa i samhället.

Kultur

Nordiska rådet kommer år 2006 att ägna speciell uppmärksamhet åt de nordiska språken och språkfrågor överlag. Kulturen är traditionellt den starkaste sektorn inom det nordiska samarbetet, och Nordiska ministerrådet har sjösatt en helt ny form och struktur för det nordiska kultursamarbetet. Nordiska rådet kommer under året att följa förändringarna inom kultursektorn med ett stort intresse och om nödvändigt väcka politiska initiativ. Den kulturella gemenskapen i Norden är en central tillgång att vårda och en resurs att utveckla.

2.4 Internationellt samarbete

Rådets uppgift är att dels driva ”nordiska värderingar” i ett större sammanhang, dels vara en aktör i brobyggandet mellan EU och dess östra grannar och dels verka för att de arktiska frågorna får genomslag i Europapolitiken.

Många organisationer är verksamma för och i Nordens närområden. Därför är det angeläget att verka för att dessa synkroniserar sina ambitioner och åtgärder, så att den samlade effekten av deras insatser kan maximeras. För rådet är det viktigt att utveckla samarbetet i alla väderstreck.

I norr har Arktis- och Barentssamarbetet stor betydelse för regionen. Nordiska rådet strävar efter att via sina representanter driva frågor som är aktuella för rådet i dessa forum. Frågeställningarna i Arktis- och Barentssamarbetet är

ofta likartade, därför är det viktigt för rådet att uppnå större synergieffekter för dessa samarbeten.

I öster har Nordiska rådets samarbete med Baltiska församlingen kommit i en ny fas. Framöver skall utskotten bl.a. samarbeta omkring konkreta sakfrågor och gemensamma politiska initiativ. Bland annat skall frågan om människohandel behandlas tillsammans med Baltiska församlingen och ryska parlamentariker. Vidare skall rådet under året tillsammans med Baltiska församlingen behandla miljösäkerheten angående sjöfarten i Östersjön samt övergödningsproblematiken (eutrofiering).

Östersjösamarbetet har även stärkts under det gångna året. Den permanenta kommittén för det parlamentariska Östersjösamarbetet har fått ett starkare mandat, och rådets medlemmar i kommittén kommer aktivt att arbeta för en ytterligare fördjupning av samarbetet omkring Östersjön. Rådet vill tillsammans med de nationella parlamenten från länderna omkring Östersjön behandla problematiken om den tilltagande övergödningen (eutrofieringen) av Östersjön.

Rådet skall vidareutveckla sitt parlamentariska samarbete med Ryssland, både med Statsduman och Federationsrådet, samt med nordvästra Rysslands parlamentariska sammanslutning (PANWR). Rådet skall också sträva efter att vidareutveckla samarbetet med Ryssland inom ramen för det parlamentariska Östersjösamarbetet.

I väster samarbetar Nordiska rådet bl.a. med British-Irish Interparliamentary Body (BIIPB). Frågeställningar omkring havsmiljöerna, innefattande EU:s maritima politik, kommer att vara ett viktigt tema. Rådet ser det som centralt att alla länder i och omkring Nordatlanten tillsammans bär ansvaret för havets resurser och utnyttjandet av dessa. Det är därför viktigt för rådet att stärka närområdessamarbetet mot väst.

År 2006 skall Beneluxparlamentet, Baltiska församlingen och British-Irish Interparliamentary Body tillsammans med Nordiska rådet arrangera ett möte med narkotikaproblematiken som tema.

BILAGA 6

Nordisk Råds budgettramme for 2006

På Nordisk Råds præsidiiums mode den 27. januar 2005 blev det besluttet, at fastholde en uændret budgettramme for Nordisk Råd i 2006:

”Beslutning:

- at fastlægge de nationale delegationers bidrag i år 2006 til 30.660 mio. DKK, og
- at sekretariatet udarbejder en fordeling af budgettet som synliggør de politiske prioriteringer.”

I forlængelse af de førte diskussioner mellem parlamentsformændene og Rådets præsident i 2004 meddeles dette hermed. Omtalte budgetfordeling er vedlagt.

Efter fuldmagt fra Nordisk
Råds præsident

Frida Nokken
Rådsdirektor

Kopi: Budgetfordeling

Nordisk Råds fellesbudsjett – fordelt på hovedområder*

POLITIKKOMRÅDER		7.000 (22,8%)
• Kultur, utdannelse, forskning	1.350	
• Velferd, helse, sosial, barn og unge	1.350	
• Medborgerrettigheter, forbruker, likestilling, org.kriminalitet,	1.350	
• Miljø, energi, jord, skog, fisk	1.350	
• Næringspolitikk, IT, arbeidsmarked	1.350	
• Utenriks, forsvars, sikkerhetspolitikk	250	
INTERNASJONALT PARLAMENTARISK SAMARBEID:		3.625(11,8%)
• Det parlamentariske Østersjøsam arbeidet, BSPC	1.500	
• Arktisk parlamentarisk samarbeid	100	
• Samarbeidet med Baltisk Forsamling	700	
• Internasjonalt parlamentarisk samarbeid, herunder Russland	1.325	
OVERFØRINGER:		6.550(21,4%)
• Partistøtte	5.500	
• Ungdommens Nordiske Råd	600	
• Journaliststipendier	450	
INFORMASJON:		4.300(14,0%)
Felles informasjonsvirksomhet med NMR	4.300	
DRIFT AV NORDISK RÅD:		9.185(30%)
• Nordisk Råds sesjon / dokumentasjon	2.215	
• Tolkning og oversettelser, teknisk utstyr	3.750	
• Presidietts administrative virksomhet, styring/policy for NR	1.985	
• Rådssekretariatet – ledelse og administrasjon	1.235	
NORDISK RÅDS SAMLEDE DRIFTSBUDSJETT	30.660(100%)	

Kommentar:

*) Fordelingen er satt opp som et standardbudsjett, dvs. basert på erfaringer fra regnskap 2004, det foreliggende budsjett for 2005 og på vedtatte prinsipper vedr. møteplan for 2006. Presidiet beslutter på desembermøtet 2005 om et detaljert budsjett for 2006 i forbindelse med behandlingen av de ulike aktivitetsplanene for det kommende år.

Fordelingen vil avhenge av spesielle planer i utvalg/presidium for seminarer, møter med nasjonale utvalg etc. det enkelte år.

I tillegg til driftsutgifter er de reelle personalkostnader (lønn og overhead korrigeret for inntektene fra de interne avgiftene), fordelt i forhold til de årsverk som er anslått å medgå til de ulike formål.